

AR ESAME ISTIKIMI?

Pašnekesys su autoriumi apie naują knygą

Neseniai išėjusi Dr. Juozas Girmiaus knyga „Tauta ir tautinė ištikimybė“ yra ne tik filosofinis bet ir realiai praktiškas lietuviškų reikalų svarstymas šių dienų situacijoje. Visai eilei problemų autorius randa įdomius, protu ir patirtimi pagrįstus sprendimus. Kitur vėl skaitytojas tik užvedamas ant kelio, paliekant jį savam mąstymui ir savam apsisprendimui. Visais atvejais knyga yra pirmaeilė ir mūsų beveik vienintelė šitokios apimtios. Bet nors ir kaip giliai ir kruopščiai autorius rašytų, skaitytojui, knygą perskaičius, vistiek iškyla eilė smalsių ir neatsakomų klausimų, kuriems išsiaiškinti geriausia talka yra pats knygos autorius. Tad ir kultūrinio priedo redaktorius ėjo šiuo keliu. O dr. Juozas Girmius į klausimus maloniai ir išsamiai atsakė.

— Koks pirminis paskatas buvo Jums parašyti šią knygą: ar tiesioginės mūsų tremties geros ir blogos aktualijos, ar leidyklos bei organizacijų sugestijos?

— Tautiniais mūsų šio meto rūpesčiais gyvenau visą laiką. Vokietijoje buvau paskelbęs ateitininkų Reino konferencijoje 1947 m. skaitytą paskaitą „Tautiniai mūsų uždaviniai tremtyje“, o čia, JAV, nuolat šiuos rūpesčius kėliau „Aidų“ žurnale. Tačiau formali paskaita šiai knygai parašyti buvo Pasaulio Lietuvių Bendrumenės pirm. J. Matulionio kreipimasis parašyti brošiūrą LB idėjai populiariai. Šio užsakymo neįtešėjau, nes vietoj prašytosios brošiūros pasirašė platesnės apimtios knygą. Tokiai padėčiai susidarius, knygą išleisti buvo sutikusi JAV LB valdyba. Laimingai, susilaukęs mecenatinės paramos iš kun. dr. P. Celiešiaus (nuoširdus mano jam dėkui), sutiko nuo LB knygos leidimo našta nuimti „I Laisvę“ fondas lietuviškai kultūrai ugdyti. Naudojusi šia proga nuširdžiai padėkoti „I Laisvę“ fondo pirmininkui dr. K. Ambrozaičiui, knygos techniniam redaktoriui V. Rygertui, fondo leidinių administratoriui A. Daugirdui, o taip pat „Draugo“ spaustuvs vedėjui J. Valaičiui, nes tik šių visų žmonių dėka knyga galėjo pasirodyti beveik rekordiška trumpu laiku.

— Kokiu būdu Jūsų knygoje atsirado net dvi įvadinės prakalbos? Ar nebūna galima apsieiti be jų, kaip kadaise apsiejo be tokių įvadų panašūs dr. A. Maceinos ar prof. St. Šalčiaus veikalai?

— Ši Jūsų klausimą netiesiogiai iš dalies atsako pirmojo klausimo atsakyme nušviesta knygos viešumon pasirodymo istorija. Pirmiausia šią knygą globojo JAV LB pirmininkas St. Barzdukas. Nors vėliau knygos išleidimo našta ir nebeteko JAV LB centro valdybai, buvo norėta jos pirmininko St. Barzduko įvadinio žodžio pabrėžti šios knygos sąryšį su LB vėdama kova už tautinę gyvybę. Antrą įvadinį žodį leidėjų vardu parašė jau šiame krašte mokslus baigęs ir akademinę mokslininko karjerą pradėjęs tuometinis „I Laisvę“ redaktorius dr. V. Vardys, kuris specialiai išryš-

Dr. Juozas Girmius

kino knygoje keliamųjų klausimų aktualumą jaunajai kartai. Abu įvadiniai žodžiai vienas antrą papildo. Į klausimą, ar nebūna galima be jų apsieiti, norėčiau atsakyti klausimu, kodėl buvo būtina „apsieiti“? Jei knyga būtų tik abstrakti lietuvių tautos klausimą, gal būtų, ir nebūtina jautės reikalo, kad būčiau kieno nors palydimas viešumon. Tačiau šiuo metu kelti tautinės ištikimybės idealą iš anksto reiškė riziką „šaukti prieš vėją“. Čia pagrindas, kodėl bičiuliškai esu dėkingas tiems, kurie savo žodžiu prisidėjo sustiprinti knygos šauksmą prieš visus vėjus, kurie vis labiau nustelbia lietuviškosios sąžinės balsą.

— Idomu būtų žinoti, kokių rezultatų Jūs Patys tikėtės iš šitokio mūsų tautinių reikalų svarstymo knygos plėtimė? Ar reikalinga nėra jau pavėluotai? Kas reikėtų, Jūsų manymu, daryti spaudai ir atskiriems kultūrininkams, kad ši tema nebūtų tik vienišojo monologas, bet virstų gyvu ir vaisių nešančiu dialogu?

— Mielas Redaktoriau, man pačiam nemažiau „idomu būtų žinoti“, ar knygai bus skirta susilaukti tam tikro poveikio lietuvių išeiviuose ar ne. Iš tiesų, svarbu šiuo atveju pačių žmonių pasiekimas, o ne vadinamasis knygos pasiekimas (daugiau ar mažiau sėkmingas išplatimas). Neturiu iliuzijų pasiekti tą daugumą, kurią pasiekti buvo „per vėlu“ iš pačios pradžios. Tačiau tikiuosi, kad knyga padės aiškiau susivokti tai ištikimajai mažumai, į kurią apeliuoju knygos paskutiniame skirsnyje. Ypačiai svarbu tą ištikimąją mažumą laimėti ir jaunojoje kartoje. Todėl visų pirma savąja knyga norėčiau pasiekti jaunimą — ateitininkus, skautus, santariečius, neolituanus ir kt. Be spaudos ir atskirų kultūrininkų pagalbos nebūna įmanoma pasiekti nei apskritai visuomenės, nei ypačiai jaunimo. Lauktina, kad, nepasitenkinant tik formaliu recenziniu knygos paminėjimu (palankiu ar nepalankiu), liečiamieji klausimai susilauktų gyvyšinio išdiskutavimo spaudoje ir organizacijose. Daug klausimų nėra tokie „savaimė aiškūs“, kaip atrodo tol, kol praeina, jog jaunajai kartai jie pasidarė iš viso „nebeaiškūs“.

— Knygoje keliais atvejais akcentuotai tautų tautoms at-

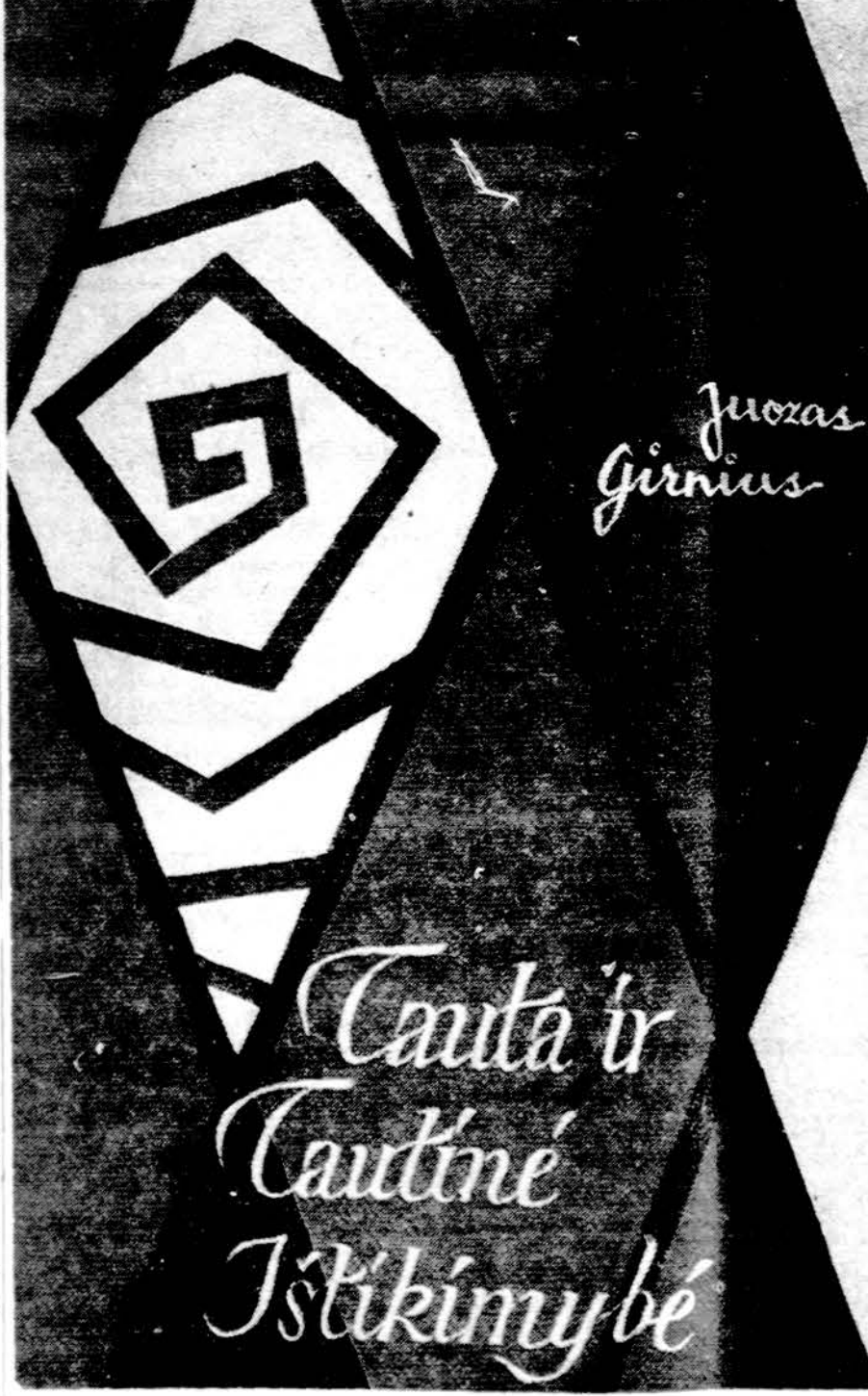
virumą kūrybinėms galimybėms žadinti. Mąstyme, kad ne visur ir ne visada. Juk, jeigu visą lietuvių tautą būtų buvusi lenkams taip atvira kaip anų laikų lietuvių šviesuomenė, tai šiandien ir lietuvių tautos jau nebūtų.

— Kūrybinėms galimybėms žadinti atvirumas kitų tautų kultūriniam gyvenimui buvo akcentuojamas perspėti prieš provincinį uždaramą. Kitas klausimas — vienašališkai pateikti vienos kurios svetimos kultūros įtakon, kuri nebe žadina, o užgniauzia kūrybinę iniciatyvą, o toliau — ir pačią tautinę gyvybę. Tačiau kaip tik ir šiuo atveju yra labai svarbu tokią vienašališką vienos kurios kultūros įtaką atversti atvirumui kitoms kultūroms, nes tik tuo būdu galima laimėti kritinio žvilgio laisvę atžvilgiu tos kultūros, kuri gresia nusmelkti tautinį savitumą. Mūsų jaunimas taip sparčiai palieka tėvų tautą ne tik dėl to, kad jis nebepajėgiamas įgyti lietuviškąją kultūrą, bet ir dėl to, kad jis auga tik vienos gyvenamojo krašto kultūros poveikyje. Daug atsparesnis jis būtų, jei drauge jis būtų atviras ir kitų tautų kultūroms, nes tuo pačiu jo žvilgis būtų laisvesnis ir kritiškesnis. Deja, užsidaryti vietovėje kultūroje visada yra lengviau negu likti atviram ir kitoms kultūroms (jau dėl to, kad kad tai reikalauja išmokti ir atitinkamų tautų kalbas).

— Vienur knygoje tvirtinate, jog „nors savo istorija esame sena tauta, tačiau savo tautinė kultūra esame „naujakuriai“ (243 psl.). Ar teigimas neperdaug griežtas? Juk archeologai jau IV-VI a. po Kr. randa aukštą baltų kultūrą. Vėlesni

istoriniai laikai atnešė, manytume, ne esminį lietuvių kultūros sunykimą, bet tik politinės pagonybės pralaimėjimą prieš politinę krikščionybę. Lenkiškąją tendenciją vaizduoti lietuvių tautą kaip žmogų pusiau meška bent jau mes patys turėtume pamiršti.

— Cituotojo sakinio nelaiku per daug griežtu, tik jam neteikia iškaitytosios prasmės. Kultūra yra daugiamasmis žodis. Plačiausia prasmė, kaip knygoje kitur esu pats pabrėžęs, kultūra sutampa su visomis žmogiskosios būties apraiškomis. Šia prasme apskritai nėra nekultūringų tautų, ir kiekvienos tautos kultūra yra tiek pat sena, kiek ir pati tauta. Tačiau siauresne prasme, turėta mintyje anksčiau cituotame sakinyje, kultūros žodis reiškia išliekamąsias vėrtes laimėjimus

Knygos viršelis dail. Sigitu Ramanausko

J. Narūnė

KAZIMIERO PAKŠTO ATMINIMUI

DAUSUVIEČIUI

Tu svajojai galingai, globaliai,
Savo tautų kėlei tarp tautų...
Atsarginės Lietuvos karaliams
Tu ieškojai žemių svetimų.

Troškai, kad žydėtų Dausuva
Palmių šlamenčių pavėsy,
Kur idėjos ir kalba sava
Ir lietuviška širdis būtų neišblėsus.

Ir dabar dar Tavo pėdos neužžėlė,
Tavo karštas žodis gyvas tarpe tų,
Tų, kuriems visuomet širdį gėlė
Dėl tautos dirvonų neatrū.

PRIE KAPO

Rožių krūmą pasodinsiu Tau prie kapo,
Sužydės kaip ugnys raudonai,
Užsidegs kaip žvaigždės, kurios šneka,
Mirga ir liepsnoja amžinai...

dvasinė kultūra — filosofijos, mokslo, literatūros, dailės, muzikos. Deja, nors niekada nebuvome „pusiau žmonės pusiau meškos“, šiose kultūros srityse esame „naujakuriai“, nes beveik visą tautinio atgimimo metais teko pradėti iš nieko. Kaip knygoje pasakytą, „yra pagrindo didžiuotis savo istorija, bet, antra vertus, turime konstatuoti, kad ji vyko ne betam tikro vienašališkumo: valstybės reikalai buvo absorbavę taip, kad dvasinė kultūra rūpintis nebėliko kam“ (260 psl.). Bajorų diduomenės poreikius tenkino svetimieji, o liudies tautos kultūra — „yra“.

— Cituotojo sakinio nelaiku per daug griežtu, tik jam neteikia iškaitytosios prasmės. Kultūra yra daugiamasmis žodis. Plačiausia prasmė, kaip knygoje kitur esu pats pabrėžęs, kultūra sutampa su visomis žmogiskosios būties apraiškomis. Šia prasme apskritai nėra nekultūringų tautų, ir kiekvienos tautos kultūra yra tiek pat sena, kiek ir pati tauta. Tačiau siauresne prasme, turėta mintyje anksčiau cituotame sakinyje, kultūros žodis reiškia išliekamąsias vėrtes laimėjimus

— Šnekėdami apie savo tautos neapykantą, knygoje (154 psl.) rašote: „Ypačiai tokia negatyvinė neapykanta klaidai pasireiškia tuose, kurie vis tiek savo darbu lieka susieti su savo paneigtosios tautos žmonėmis (pvz. tautinėse parapijose)“. Jeigu čia turima galvoje parapijose besidarbuojanti lietuvių kunigaikštis, mums rodytųsi, kad jų tarpe yra ir Jūsų teigimui visai priešingų pavyzdžių.

— Nei tekstas, nei kontekstas neteikia pagrindo tokiai generalizacijai, kuria remiate savo klausimą. Buvo kalba tik apie tuos, kuriuose nutautilo aistra iškyla neregetinė tėvų tautos neapykanta. Tokių pasitaiko visose pasaulėžiūrose ir visokiose socialinėse padėtyse, kaip lygiai iš visur iškyla šviesių tautinio atsparumo pavyzdžiai. Di-

(Nukelta į 3 psl.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Dr. Justino Pikūno paskaita „Žmogaus uždaviniai mokslo šviesoje“ laikytą Liet. Katalikų Mokslo akademijos suvažiavime, mimografiu multiplikavo atskiru leidiniu. Tai jau bus aštuntasis Alvudo leidinys. Darbas atliktas dideliu pasišventimu, nakčia po paskaitos, kad sekančią dieną vykstančioje „Draugo“ gegužinėje leidini galėtų paskleisti.

• Lietuviškų religinių giesmių koncertą Chicagoje (bažnyčioje) advento metu suvieso Alice Stephens ansamblis, išpildydamas lietuvių kompozitorių kūrinius. Ansamblio vadovė muzikė Alice Stephens drauge su prof. J. Zilevičiumi jau parinko numatytas išpildyti giesmes.

• Net 23 moksliniai pranešimai buvo padaryti Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos suvažiavime Chicagoje.

• Dr. K. Jurgėla atvykęs iš Washingtono į Chicago Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos suvažiavime ne tik davė turiningą paskaitą „Lietuviai Amerikoje prieš masinę emigraciją ir tautinį atgimimą“, bet ir pasirūpino, kad suvažiavimo paskaitos būtų įrašytos į juosteles (jrekorduotos), kad jų ištraukas būtų galima perduoti į Lietuvą, panaudojant Amerikos Balso programoje. Tam reikalui iš Washingtono į Chicago buvo specialiai atvykęs ir rekordavimo inžinierius.

• Lituanistinės studijos Berne (Šveicarijos) universitete. Į 1961-1962 m. žiemos semestro paskaitų ciklą Berne universitete yra įtrauktos ir lituanistinės studijos. Prof. G. Revargo baudžiauvo. Turime teisę savo liudies kūrybą aukštai vertinti, kad vis dėlto liudies patarlių negalime laikyti filosofijos pakaitu ar liudies dainas lygiomis rikiuoti su didžiausiais pasaulinės literatūros kūriniiais. Šia prasme St. Šalčiauskis vadino lietuvių „tauta, kuri niekad nėra buvusi tuo, kuo galėjo būti“ (Romuva 1921 nr. 1, 31). Nuo tautinio atgimimo, ypač nepriklausomybės metais, daug pasiekėme visose srityse. Bet ar galėtume teigti, kad jau pilnai savo tautos gėnių išskleidėme? Nėra ko save niekinti, bet lygiai nėra ko save per anksti perversinti. Ypačiai svarbu mūsų jaunimui perteikti teisingą perspektyvą į mūsų kultūrinis laimėjimus, kad, pamiršus mūsų kultūrinį „naujakuriškumą“, nebūtų nevilting grįstama, beveik nerandant lietuvių įnašo pasaulinėje kultūroje.

— Šnekėdami apie savo tautos neapykantą, knygoje (154 psl.) rašote: „Ypačiai tokia negatyvinė neapykanta klaidai pasireiškia tuose, kurie vis tiek savo darbu lieka susieti su savo paneigtosios tautos žmonėmis (pvz. tautinėse parapijose)“. Jeigu čia turima galvoje parapijose besidarbuojanti lietuvių kunigaikštis, mums rodytųsi, kad jų tarpe yra ir Jūsų teigimui visai priešingų pavyzdžių.

• Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos suvažiavime sekčių posėdžių vadovybė buvo tokia: Teologijos sekc. pirm. kun. dr. J. Gutauskas, sekr. kun. J. Kidikas, S.J.; Sociologijos sekc. pirm. dr. Z. Smilga, sekr. A. Rūgytė; Pedagogijos sekc. pirm. P. Maldeikis, sekr. J. Gylis; Istorijos sekc. pirm. V. Liulevičius, sekr. B. Račkauskas; Filosofijos sekc. pirm. dr. J. Girmius, sekr. Elig. Sužiedėlis; Medicinos sekc. pirm. dr. Z. Danilevičius, sekr. dr. A. Valis — Labokas.

• Dr. Kajetonui Čėginskui tarpininkaujant Upsalos universitetas Švedijoje įsigijo visą „Aidų“ komplektą.

• Vytautas Meškauskas paskaitas redaguoti „Margutį“.

• Muz. St. Gailevičius su žmona, keliaus po Europą ir ten stebėjęs muzikinį gyvenimą, jau grįžo į Torontą.

• Dr. D. Jasaitis, besidarbuojęs džiovininkų sanatorijoje Tampa, Fla. pakviestas dalyvauti specialioje gydytojų konferencijoje Toronte.

• Stasys Grincevičius Sydnėjaus universitete studijuoja rusų kalbą.

A. a. prof. Kazys Pakštas, kurio mirties metinės bus paminėtos ateitininkų rengiamose akademijose sekmadienį 1 val. p. p., Jau-nimo Centre, Chicagoje. Kalbės prof. Juozas Eretas. Minėjimas įvyks tuojau po Satrijos meno draugijos iškilmingo posėdžio, prasidedančio ten pat 12 val. su menine programa. Siame puslapyje dedame eilėraščių, parašytus garbingojo velionio žmonos.

• Pajauta Pullinen-Daukaitė, prieš kelerius metus Sydnėjaus universitete baigusi humanitarinius mokslus, dabar N. S. W. universitete siekia bibliotekininkės diplomo.

• J. Daumanto „Partizanų“ dabar per savo atkarpą leidžia Australijos lietuvių laikraštis „Mūsų pastogė“.

• Dail. H. Šalčiaus paveikslas (akvarelė) iš atsiųstų įvairių dailininkų 800 kūrinių, pateko į 200 atrinktųjų ir buvo atžymėtas „highly commended“ diplomu bei išstatytas parodon, kuri baigėsi praėjus savaitę. Parodą rengė Rockdale (Sydnėjaus priemiesčio) Miesto taryba, paskelbusi akvarelių kūrybos konkursą.

• Dail. E. Griciaus paroda buvo šią vasarą suruošta Londone, Caneletto galerijoje. Dail. E. Gricius yra gimęs Kaune 1929 m., meno studijas buvo pradėjęs Lietuvoje. Tapybos ir litografijos mokslus baigė Londone.

• Muz. St. Gailevičiaus piano studija Toronte pradėjo veikti nuo rugs. 6 d.

• Prof. V. Gruodis su šeima pastoviam apsigyvenimui iš Otawos persikėlė į Torontą.

• Stepo Zobarskio novelių rinkinys angliškai „The Maker of Gods“ netrukus išeis iš spaudos. Leidžia Voyages Press. Knyga jau galutinai iškoreguota ir šiomis dienomis bus išspausdinta.

• Petri Jurgėlai, Lietuvos skautų įkūrėjui, rugsėjo mėn. 30 dieną sueina 60 metų amžiaus. Sukaktuvininkas yra plačiai žinomas mūsų visuomenininkas, kultūrininkas, publicistas ir geras organizatorius. Savo gyvenimo bėgyje yra parašęs daugelį knygų (ypač skautiškais klausimais), redagavęs knygą „Lietuvių skautija“, mūsų skautybės istoriją, kurią, tikimasi, išleis Lietuvių skautų vadovybė.

• Lietuvių kūrinių Tarp. Keramikos parodoje. Iki spalio 13 d.d. Washington, D. C., vyksta Aštuntoji Tarptautinė Keramikos paroda Smithsonian Institute. Paroda rūpinasi ir remia THE KILN klubas. Lietuvos pas-bė Washington šioje parodoje išstatė šešis jos nuosavybėje esančius lietuvių keramikų darbus.

VLADISLAVĄ GRIGAITIENĘ
ŠVIESIAI PRISIMENANT

Stasys Pilka

"Draugo" rugpjūčio 5 d. laidoje tilpo vertingas prof. Juozo Žilėvičiaus rašinys "Užgeso šviesa" operos žvaigždė, kur paminimas žymios mūsų dainininkės gyvenimiškas kelias.

Straipsnyje, deja, yra keli, gal dėl netikslios korektūros ar dėl kitų nelaimingų aplinkybių įsibrovę netikslumai. Todėl, imant dėmesį Vladislavos Grigaitienės biografinių duomenų nepakankamumą ir išskirtinos asmenybės kultūriname gyvenime reikšmę, drįstu pakildinti atitaisyti. Juoba, jog tenka tikėtis, kad Juozo Žilėvičiaus prisiminimai ateity bus naudojami muzikos istorikų, lietuvių operinio meno apžvalgininkų bei panašiai.

Anksčiau paminėtame rašiny, pvz., sakoma: "...išvažiavo Paryžių ir pas prof. F. Litviną (mano pabrūkta — St. P.) pertvarkė balsą į dramatinį sopraną". Faktiškai tai Vladislava Grigaitienė šį sudėtingą bei rizikingą vyksmą (iš mezzo-soprano "persilauždama" į dramatinį sopraną!) įgyvendino pasinaudodama talka, patarimais bei rimtu autoritetu, antumet Paryžiuje gyvenusios pasaulinio garso dainininkės, — vagnerinio soprano Felia Litvinė (tikras vardas: Francoise Jeanne Shuetz). Prakalbėjus apie Felia Litvinę (gimė 1861 m. — Paryžiuje, mirė 1936 m. — Paryžiuje), galima priminti, jog buvo dainavusi St. Peterburgo, Maskvos, Milano La Scala, Paryžiaus Opera Comique, Londono Covent Garden, New Yorko Metropolitan didžioje scenoje; su retu pasisekimu gastrolavo Pietų Amerikoje.

Vladislavai Grigaitienei bedirbant su ja Paryžiuje, Felia Litvinė vertėsi privačia dainavimo mokytojos praktika ir, be to, dar profesoriavo American Conservatory of Fontainebleau.

Igor Stravinskis, kompozitorius ir dirigentas, iš New Yorko vykęs koncertuoti į Europą, Australiją ir Naująją Zelandiją. Tas kompozitorius jau pradeda 80-sius metus sakosi sukūręs "Pamokslą", "Pasakojimą" ir "Maldą", kuriuos pirmą kartą išpildys koncerte Šveicarijoje.

Rimtas žinovas įtikinėjo, jog Vladislavos Grigaitienės vardas, tarp kitų, minimas Felia Litvinne autobiografijoje "Ma vie et mon art" (Manasis gyvenimas ir mano menas), bet neturiu duomenų teigimui patvirtinti.

Antras dalykas. Prašekant apie 1920 metais Kaune bei Lietuvos miestuose įvykusius koncertus, kuriuose dalyvavo ir mezzo-sopranas Vladislava Grigaitienė, prof. Juozas Žilėvičius sako:

"...drauge programą pildė Andrius Oleka — deklamacija, žemona V. Solovjova, Maskvos baleto teatro šokėja šokdavo (mano pabrūkta St. P.). Susidaro aliuzija, jog V. Solovjova — Olekienė yra buvusi vienintelio Maskvoje klasinio baleto teatro šokėja. Dalykas tikras, kad Vera Solovjova — Olekienė minimuose koncertuose šokdavo vadinamą išraiškos šoki, tačiau jį niekad nėra buvusi klasikinio baleto šokėja, tik viena labiausiai iškilusių Maskvos Meno Teatro Antrojo (!) dramos aktorė. (Ne kas kitas, bet jį 1933 metais, steigdama rolės reta interpretacija bei lietuviškos tarsenos tobulumui, Kauno Valstybės Teatro Šekspyro "Hamleto" spektakliuose dovanojo žiūrovams didelės jėgos Karalienės vaidmenį!) Maždaug tuo pačiu laikotarpiu daug prisidėjo prie Jaunųjų Teatro pajėgų meninio tobulėjimo).

Kai kuriuose koncertuose, apie kuriuos užsimena prof. J. Žilėvičius, tikrai pildė "Dunojaus bangose" išraiškos šoki, bet kitais atvejais su Andriumi Oleka — žilinskiu vaidindavo (rusų kalba) sceną iš Leonido Andriejevo dramos "Žmogaus gyvenimas" arba G. Maupasant'o apysakos "Uoste" viena veiksmo inscenizacija.

Vera Solovjova išraiškos šokioje tobulinosi pas Isadora Duncan mokinę Rabinę ir su savo mokytoja savo laikui net dvi vasaros šoko Londone. Tik klasikinio stiliaus šokėja niekad nėra buvusi ir jokiam baleto teatre nėra dirbusi.

Per pastaruosius tris dešimtmečius gyvendama New Yorke, Vera Solovjova (Soloviova) yra pelniusi vienos rimčiausių JAV-ese dramino meno mokytojų vardą. Josios studija yra plačiai žinomam Carnegie Hall pastate.

Tiknuose, jog savo pastabomis niekam žalos neatneš, nes vien bandau pasitarnauti jaunajai lietuvių muzikinio meno istoriografijai ir, kiek sugebėdama, stengiuosi pagerbti Vladislavą Grigaitienę, didelę mūsų šios operinės scenos labai nusipelnusią asmenybę.

Vakaras prie Kuršių marių

KULTŪRINE KRONIKA

• Bronius Kviklys, kurio surinktą ir redaguotą Lietuvos Topografinį žemėlapi 1:100.000 išleido "Tėviškės" leidyklos savininkas Vladas Vijeikis, intensyviai dirba toliau prie planuojamos medžiagos — Lietuvos vietovių aprašymo, rinkdamas medžiagą, perrašinėdamas ir ją ruošdamas spaudai. Pirmasis knygos tomas, apimantis Vilniaus krašto ir Rytų Aukštaitijos vietas, jau atiduotas Lietuvos Enciklopedijos leidėjui Juozui Kapočiui, kuris yra pasiryžęs šį veikalą išleisti trijuose tomuose, gausiai iliustruodamas.

• Jonas Dainauskas, buvęs teisininkas, Paryžiuje išėjęs bibliotekininkystės mokslo, atliekamu tuo darbu metu tvarko lietuvių tėvų jėzuitų biblioteką, kurioje šiuo metu yra surinkta apie 35.000 knygų. Bibliotekos pagrindą sudaro a. a. kun. Boreišio rinkiniai. Surinkta vertingų knygų ir kitose vietose. Šiai bibliotekai tėvai jėzuitai yra paskyrę pakankamai vietos, įtai

še geras lentynas ir kitus įrengimus. Pirmiausia kataloguojamas lietuvinis skyrius. Nors jis nėra gausus, tačiau yra sukaupęs ir retesnių dalykų, ypač knygų apie Lietuvą lenkų kalba. Nors biblioteka nėra baigta tvarkyti, tėvai jėzuitai mielai leidžia ja palankiomis sąlygomis naudotis mūsų kultūrininkams, rašantiems svarbius mokslinius darbus. Knygos skaitomos vietoje, arba duodamos išsineštinai į namus.

• Petro Maldeikio paskaita "Vaikų darželių pedagogikos istorijos ir kritikos šviesoje" mimiografu išspausdinta atskiru leidiniu. Išspausdino Amer. Liet. Vaiko Ugdyimo dra. —

• Lietuvių autorių knygų, kurioje angliskai kalbančiam pasauliui pristatomi rašytojai

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV RADIIJAI, HI-FI, VESINTUVAI
Pardavimai-taisyimai sek. uždaryta

AMERICAN FURNITURE MART

PAVYZDINIAI BALDAI LENGVAIS ISMOKEJIMAIS

Matrasas su spyruoklėmis ir spyruoklių dėžė \$39.95
3 dalių suvedamas paros setas: 2 galiniai stalai, 2 stalo
lempas, cocktail stalo, paveikslas ir kilimėlis. \$229.95
11 dalių miegamojo baldai: komoda, suintas, matrasai, 2 pa-
galvės, 2 Vanity lėmos, 2 paveikslai, tik už \$149.95
Specialus TV setas \$139.95

GERIAUSIOJI KRAUTUVĖ PIGIAI BALDUS PIRKTI
Saldintuvai, vėsintuvai, air conditioner ir kt. reikmenys
dideliam pasirinkimui.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atidara pirmą, ir ketvirtą, 9-9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo
9 iki 6 val. Liepos ir rugpjūčio mėn. sekmadi. uždaryta.

4 1/4% DIVIDENTŲ

Ant Visų Taupymo Sąskaitų
INDELIŲ APDRAUSTI IKI \$10,000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties
uotų — lengvas mėnesiniai atmokėjimai

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sec'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta.

Taupykite ir darykite paskolas Amerikos Lietuvių
Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre, 6239-45
South Western Ave., kur Chicago Savings Bendrovė
teikia prieinamiausias sąlygas paskolų applicantams ir
apdrausto patarnavimų taupytojams per 37 metus.
CHICAGO SAVINGS yra viena iš įdomiausių ir
geriausiai įrengtų Taupymo Bendrovių visoje Chi-
cagoje.
Taupytojų patogumui: naujaisi įrengimai, du di-
deli kiemai automobiliams (vienas įvažiuojamas į West-
ern Ave.) ir daug nemokamų patarnavimų pinigų
taupantiems nauding.

KVIECIAME!
Current Dividends up to 4 1/4%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue Tel. — GROvehill 6-7575

Chicago 36, Illinois

JOHN PAKEL, Jr. — President

JOHN PAKEL, Sr. — Chairman

• Aleksandras Ružancovas, siuntinėjama viso pasaulio di-
Lietuvių Bibliografijos tarnybos vadovas, talkinamas Broniaus Kviklio, sėkmingai tęsia išei-
vojimo išėinančių knygų, žurnalų, laikraščių ir kitų leidinių rinki-
mo bei aprašymo darbą. Surink-
toji medžiaga, atžymėjus ją bib-
liografijos tarnybos kartoteko-
se, yra perduodama saugoti Pa-
saulio Lietuvių archyvu, gi pa-
tys jos duomenys skelbiami ke-
turis kartus per metus leidžia-
majame biuletenyje "Knygų
Lentyna", kurį gražiai ir tvar-
kingai dovana išleidžia kitas
mūsų kultūrininkas ir lituanis-
tas Vytautas Saulius. Informa-
cijos reikalui "Knygų Lentyna" Lentynos" numeris.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ligų
2737 West 71st Street
VAL: kasdien nuo 6-8 val. vak.
Seštad. nuo 12-30 iki 2-30 val. p. p.
Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vaidų ligos
2656 West 63rd Street
VAL: Pirmad. ir ketv. nuo 4-30 iki
4-30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8;
sešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik
susitarus.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir sešt. uždaryta

DR. ALDONA JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd.
Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal
susitarimą, išskyrus trečiadienį.

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šešt.
tik 10-12.

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt.
ir seštad. nuo 1-4 p. p. 6-30-3-30
val. vak. Seštad. 1-4 val., trečiad.
uždaryta.

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį ir seštadienį
Seštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL: Kasdien popiet nuo 12-3 val.
vak. pirm., antr., ketv., 6-9 val.
Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv., ir penktad. nuo
11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo
11 val. ryto — 1 val. p. p. Seštad. 11
val. ryto iki 2 val. p. p.
Ofice tel. RE 7-1165
Res. tel. WAIBROOK 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEimlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ.

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
VAL: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p.
antrad. ir penktad. 6-8 v. v.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. vidaus ligos
Tel. ofiso — REpublic 7-1900
namų — GROvehill 6-8161
Prieškie 1 namų ofiso
FRANCISCO MEDICAL CENTER
2858 West 63rd Street
Pirmia tik pagal appointment.

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
VAL: Kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Seštad.: 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.
Atostogose iki rugsėjo 5 d.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562

DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
VAL: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Seštadieniais 1-4 p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6746
Namų: BEverly 8-3446
Priėm. val: kasdien 6-9 v. v., sešt.
1-4 v. p. p. Trečadienį — uždaryta.

DR. ALBINA PRUNKE
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3259 South Halsted Street
VAL: kasdien: 3-7 p. p.; Seštad. 2-4
val. Treč. uždaryta.

DR. AL. RACKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak.
Treč. ir sekmadi. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę.
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt.
nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v.
Seštad. nuo 2-4 Trečiadieniais ir
kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7361
VAL: 10 ryto iki 8 vak., trečiad.
uždaryta. Seštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1-2 p. m.
Trečiad. ir seštad. pagal sutartį.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika, specialiai
chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2-4 ir
6-8 val. vak. Trečiadieniais ir sek-
madeniais uždaryta, priimama pa-
gal susitarimą. Seštadieniais nuo
2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ
GYDYTOJA
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1233 ar PR 4-5577
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8
v. v. Sešt. 2-4 v. popiet ir kitu
laiku — pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Pirmia ligonis pagal susitarimą.
Dėl valandos skambinti tel.: HE
4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kas-
dien išskyrus trečiad. ir seštad.
Atostogose iki spalio 1 d.

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ
LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak.
Seštadieniais nuo 1-4 val. popiet
Trečiadieniais uždaryta.

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val: kasdien: 2-4; 6-8.
Seštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm.
tik skubiais atvejais ir susitarus.

DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
VAL: nuo 2 iki 4 v. r. ir 7 iki 8 v. v.
Trečiad. ir seštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0237, rez. PR 4-6656
Rez. 6690 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. d. 6-7 v.

Pirkite JAV Apsaugos
Bonus!

KERTINĖ PARASTĖ

PRADĖKIM ANTRĄ REVOLIUCIJĄ

Šią savaitę ruduo jau pradės lieti gelsvus dažus ant medžių lapų. Miglotus voratinklų rytus seks saulėti degantių lapų popiečiai. Ruduo niekur taip gražiai neatrodo kaip prie universitetų rūmų, kurie šiomis dienomis sveikina grįžusius studentus naujiems mokslo metams. Kiek tačiau bus lietuvių tuose margaspalviuose studentų būriuose, linksmi klegantiuose prie paškaitų salių?

Smagu žinoti, kad lietuvių studijuoja daugiau, negu pranašautų Amerikos vidurkis, tačiau mums liūdesį kelia tie, kurie galėtų studijuoti, bet kurių mokslinės ambicijos pasibaigė, kai jie užvertė knygą gimnazijoje. O jų ne vienas ir ne du. Jų skaičius kas metais auga.

Liūdna štai dėl ko. Studijuojančio jaunimo rankose yra ne tik mūsų ir mūsų tėvų, bet ir gyvenamojo krašto ateitis. Kiekvienas, kuris atsiskaito studijuoti, nors tam turėdamas gabumų, yra nurašomas ir nuostolius, nes jis atsiskaito būti tuo, kuris ateitį kuria. Vietoj kūrėjo dalį jis pasirinko parazitą — nes jis gyvens kitų darbo vaisiais: taip, parazito — nors ir savo duoną pelnęty prakaitu.

Kiekvienas lietuvis jaunuolis turi sėsti į universiteto suolą. Baigęs gimnaziją jaunas žmogus neturi savęs klausiti — ką aš veiksiu? ar apsimoka eiti į universitetą? Jam tik reikia klausiti į kurį? Peranksti, o peranksti spręsti apie žmogaus gabumus iš jo gimnazijos darbo. Mes esame šiaurietiai — vėlai bręstam, sunkiai užsidegam. Tad stumkim į universitetą kiek vieną, be mažiausio sąžinės graužimo.

Kiek daugelį prarasta Lietuvai šviesuolių tuose, kurie gimnaziją baigę traukė į fabriką pinigų studijoms užsidirbti. Kiek maža jų bepasiekė universitetą! Miejoje Amerikoje toks elgesys daugias keršto šaukia. Jau nekalbant apie tai, kad gabių mokinių stipendijos ieškoje ieško, Juk gali skolintis iš Dėdės Samo, gali dirbti prarastą vasarą. Mokslo mesti — tai

tokia didelė kaina, kad nė vienas nesamė toks turtingas, kad galėtų ją išmokėti. Nesigundyk savęs pažadais siekti universiteto po metų, kitų — tavo protas surambės, apsamanos. Daug žinome tragedijų, bet viena iš baisiausių yra tragedija šeimos, kuri augina du sūnus ir du automobilius — visus keturis mažamokslus.

Kodėl taip raginame veržtis į universitetus? Nėra tai vien asmeniško išsilaisvinimo reikalas. Mokslo troškulys mums turi ir gilų visuomeninę prasmę: aukštasis mokslas turi padėti įgyvendinti antrąją emigracijos revoliuciją.

Ankstyvieji ateiviai atvažiuavo į Ameriką juodo vargelio vargti, kurenti sparčiai beaugančio krašto fabriku garines. Per dvi generacijas subrendo pirmoji revoliucija: iš to, kuris mašiną seria, lietuvis pasidarė tuo, kuris mašiną valdo — iš juodo darbininko kasmet daugiau lietuvių darėsi išlaisvintais amatininkais ir „profesionalais“.

Tačiau ši pirmoji revoliucija buvo nepilna: „profesionalas“ geresnio gyvenimo nuėjo ieškoti vienas, kartu su savi nepasimindamas lietuvių visuomenės. Jis įstengė aptarnauti prekėmis, ne idėjomis. Mums reikia naujo šuolio: iš tylinčio amatininko į kalbantį inteligentą. Mums visuomet užteks vartotojų — mums reikia kūrėjų. Šiam krašte mes iki šiol buvome stebėjai — mums laikas turėti ir veikėjų.

Veržkimės tad į mokslą, nes mokslas šiai naujai revoliucijai yra vienintelis varstas. Studijuokime tad ne amatus, ne komerciją, ne sekretoriavimą, ne pintinių gamybą. Studijuokime tai kas leistų duoti įnašą ir mūsų, ir gyvenamo krašto kultūrai. Darykime viską, kad lietuvių tauta taptų didelių mokytojų rašytoju, statytoju tauta. Mokslo mus padarys laisvus, o pasaulyje nėra pavojingesnio ginklo, kaip laisvas žmogus, nėra aštresnio kardo, kaip gili mintis.

A. L.

AR ESAME IŠTIKIMI

(Atkelta iš 1 pusl.)

delio idealizmo lietuvių patriotų yra tarp kunigų, ypač senųjų kartoj. Daug yra tokių, kurie laikosi, „kaip visi kiti“. Bet ir kuniguose pasitaiko renegatiškai piktų nutatimų atvejų. Jie yra itin skaudūs, kaip knygų ir pasakytų. Jei norite, galiu konkrečiai suminėti tą atvejį, kuris buvo prieš akis turėtas, anuos žodžius rašant. Į lituanistinės mokyklos mokslo metų baigimo iškilmes įsiveržia vietos vikaras su savo „beno“ dalyviais repetitijai. Nors salė buvo gauta mokyklos iškilimėms, „beno“ vedėjas piktai ragina viską baigti. Mokyklos iškilmės skubiai baigiamos tautos himnu, per kurį „beno“ vedėjas, išsikęs rankas į kišenes, vaikščioja po salę su savo orkestrantais garsiai kalbėdamiesi ir jausdamiesi, lyg jie vieni salę tebtų. Nepreileidžiui, kad nebuvo žinoma, jog net svetimų himnų privaltų išlaikyti pagarbą. Telieka išvada, kad visa tai diktavo ne kas kita, kaip renegatinė aistra. Ir juo buvo skaudžiau, kad tai buvo lietuvių patrioto sūnus!

— Girdėta, jog tas pats „I

Laisvę“ fondas leidžia ir kitą Jūsų knygą „Žmogus be Dievo“. Kokios yra šios temos gvil denimo šaknys ir koks bus pagrindinis šios knygos akcentas? „Žmogus be Dievo“ yra anksčiau parašyta knyga, „Aidu“ žurnalo premijuota 1957 m. „I Laisvę“ fondas yra numatęs ją išleisti kitais metais. Toji knygoje žvelgiama į žmogaus be Dievo minties kelius ir gyvenimo vingius, analizuojant ateistinės filosofijos atsakymus į mirties, kaltės, laisvės, etc. klausimus ir konkrečius žmogaus be Dievo pavidalus dabartinės literatūroje. Pagrindinis knygos „akcentas“ — iškylas Dievo liudijimais ir pačiuose tuose, kurie manosi prieš nieką kitą nestovį, kaip prieš save pačius.

— Tikima, jog filosofai kartais ryškiau pramato ateities idėjų ir įvykių raidą. Žvelgdamas Vakarų kultūros dabartinę, jos ateities prasmę, ar esate labiau špengleriškas pesimistas ar milasziškas optimistas?

— Netikiu, kad filosofai galėtų ryškiau atėti pramatyti negu visi kiti „pranašai“. Ateitis man atrodo ne pramatomą, o kuriama. Dabartis visada tei-

Vikt. Petravičius Nukryžiuojamas (tapyba ant šilko)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Ypatingas veikėjas apie Lietuvos okupaciją ir tremtinius Sibire. Jau išėjo iš spaudos buvusios Sibiro tremtinės Barbaros Armonienės atsiminimai, kuriuos, pagal jos pasakojimą, surašė inž. dr. A. L. Nasvytis. Knyga pavadinta „Leaves Your Tears in Moscow“. Išleido J. B. Lippincott Co., Philadelphia, Pa. Knyga turi 222 puslapių, kaina \$3.95. Knygos apilankas ryškus, su lietuvių vėliavos tautinėmis spalvomis.

Veikėlas parašytas gyvai ir gabi. Kalbama faktais ir vaizdais. Išryškintos būdingos ir daug pasakančios smulkmenos. Tokiu giliai įspūdingu stiliumi nusakomas Armonų šeimos perskyrimas, vyrui patenkančiam į JAV, o jai su sūneliu liekančiam Lietuvoje, aprašoma vokiečių okupacija, Raudonosios armijos antplūdis, deportacijos, baisios tremties dienos Novostroikoje, keliavimas į Irkutską, areštas, sovietinis teismas, kalėjimas, koncentracijos lageriai, pastangos išsilaisvinti, grįžimas į Lietuvą, susijungimas su šeima Amerikoje. Knygoje taip ryškiai nusakyta Lietuvos kaimo vargai sovietų okupacijoje, partizanų sunkiosios dienos, kaimiečių pavojingos pastangos jiems padėti. Gyventojai buvo taip suterzoruoti, kad iš kalėjimo išleistojo bijojo pas save priklausti ir jis mirė šaltėje kelyje. Perduodamas partizanų

kia rūpesčio, bet visada privaltų šviesesnė ateitimi tikėti ir už ją kovoti. Dabarties pesimizmas tikrovės atžvilgiu gali sietis su optimistiniu tikėjimu į ateities idealą. Iš praities išskyla nebent viena tiesa: turį tikėjimą barbarai paprastai nuveikia savimi nebetikinčius civilizacijos atstovus. Civilizuoja si ir barbarai, bet istorijos ritmas yra toks lėtas palyginus su atskiros asmens amžiumi.

Situo ir baigiamas pokalbis su autoriumi. Tebūna anas „atskiro asmens amžius“ ilgas tiek patiam autoriui, tiek ir jo naujagimei knygai.

desperatiškas ryžtas: „Mes žinome, kad mes mirsime, bet nors gi mes norime pasauliui parodyti, kad Lietuva savo laisvės taip pigiai neparduoda“.

Tremimai buvo taip baisūs, kad pvz. iš Aukštuolių kaimo buvo išvežti visi gyventojai. Vieną moterį raudonarmiečiai pagriebė iš ligoninės praslinkus tik keturioms valandoms po gimdymo ir išvežė. „Jei komunistai nebūtų padarę nieko brutesnio, kaip tie tremimai, jie neturėtų teisės būti laikomi kultūringos žmonijos dalimi“. Viena tremtinė, kurios vyras buvo kalėjime ir kurią vežė su dviem vaikais, išprotėjusi šoko iš traukinio ir užsimušė. Ją ten pat prie bėgių ir pakasė. Išleisti iš traukinio tremtiniai ketvertą valandų stovėjo po atviru dangumi, krintant lietuvių sniegui.

Daugiau kaip dvejus metus tremtyje Armonienė nematė mūlo. Barakai buvo tiek pripildyti parazitų, kad vieną kartą ji nakčiai gulė ant stalo, imerkusi jos kojas į indus su vandeni; parazitai krito nuo lubų ir vistiek ją griaužė. Kartais rytą tekdavo eiti kirsti medžių nieko kito nevalgius, tik šilto vandens užgerus. Visą išsipa-

Dr. Sergei de Carvalho, dirbąs Rand Development bendrovės vėžio tyrimų laboratorijoje Clevelande, praneša apie sėkmingą vėžio gydymą gyvuliuose, panaudojant specialų serumą, kas gali vesti į išradimą skiepų prieš vėžį ir leukemiją.

davusi ir nebeturėdama kuo DRAUGAS, šeštadienis, 1961 m. rugsėjo mėn. 9 d.

3

mai nti vaikų, tremtinė Bajorūnė su jais šoko į upę; šiaip taip juos pavyko dar gyvus ištraukti. Sovietai norėjo turėti darbo vergų, kurie nei ir savo maistui pasirūpintų, išsipaadinėdami atsivežtus daiktus.

Ta knyga tai ypatingas Sovietų barbariškumo dokumentas. Ji turi būti paskleista kaip gainti padiau. Apie ją mūsų lietuvių turi kalbėt darbovietėse, ją dovanoti amerikiečių bibliotekoms bei savo pažistamiems.

• Apie M. K. Čiurlionį vokiečių laikraštį. Šiemet sukanka 50 metų nuo mūsų dailininko ir muziko M. K. Čiurlionio mirties. Šia proga New Yorko bibliotekos suruošta dailininko reprodukcijų parodėlė įgalino meno mėgėjus susipažinti su šio žymaus lietuvių kūryba. Jos aidas taip pat atsiliepė toli nuo New Yorko, Vokietijoje. Vienas žymiausių Bavarijos laikraštį „Sueddeutsche Zeitung“ š. m. rugpjūčio 10 d. išspausdino minėtos parodos pažadintą dviejų skilčių straipsnį apie M. K. Čiurlionio kūrybą vardu „Abstraktinės tapybos prosenelės“. Jame šiltai charakterizuojama visa Čiurlionio kūryba, bet labiausiai vertinama jo tapyba ir palaikoma A. Rannito mintis, kad Čiurlionis galėjęs įkvėpti abstraktinės tapybos pradininką rusų Kandinskį, kuriam mūsų tautiečio tapyba buvo pažįstama. Minėtą straipsnį parašė vienas „Sueddeutsche Zeitung“ bendradarbis New Yorke, iš Estijos kilęs vokiečių Robert von Berg, kuris pažįsta A. Rannitą. Gyvendamas Muenchene, R. von Berg yra bendradarbiavęs su pabaltiečiais ir daug prisidėjęs prie pabaltiečių knygų skyriaus suorganizavimo Frankfurto knygų mugėi 1957 m.

• Prancūzų studija apie Žalgirį. Prancūzų kariuomenės liukusinis žurnalas „Revue Historique de l'Armée“ savo š. m. 2 Nr. p. 3-25 idėjo išsamų straipsnį pulk. J. Chabanier „Tannenberg 1410“. Pulk. J. Chabanier jau ne pirmą kartą tame pačiame žurnale rašo Lietuvai lieningiausias klausimas. Neseniai pasirodė atspausdintas „International Free Academy of Sciences and Letters Bulletin“, No. 4 (1960 m.), prancūzų kalba.

Tai kasmet tos akademijos (egzilių) leidžiamas biuletenis. Jame yra pažymėta, kad akademijos taryboje lietuvių atstovu yra J. Baltrušaitis. Lietuvių narių yra 20, latvių — 4 ir estų — 7.

Pusl. 25-30 yra santraukos pranešimų, darytų tos ak-jos 1959 m. geg. 23 d., posėdžiuose: dr. S. A. Bačkio „Milašius, Europiškios idėjos pirmtakas“ ir jauno prancūzo poeto Jacques Buge „Lietuvos esimas Milašius kūriniuose“.

Minėtos ak-jos nariai yra šie lietuviai: S. A. Bačkis, J. Baltrušaitis, B. Balys, M. Biržiška, A. Damušis, J. Gravogkas, Z. Ivinskis, Pr. Jucaitis, J. Kaminskis, S. Kolupaila, M. Krikščūnas, S. Lozoraitis, A. Macėna, V. Mačiūnas, J. Puzinas, A. Salys, V. Sidzikauskas, Pr. Skardžius ir J. Vėbra.

Pažymėtina, kad šios ak-jos skyrius yra JAV (New Yorke).

• Prof. Ignas Končius, žinomas mūsų kraštytininkas, neseniai atšventęs savo 75 metų amžiaus sukaktį ir šia proga per Nidos knygų klubą išleisė dvitomį veikalą „Žemaičio šnekos“, ruošia spaudai naują veikalą — mokslinę studiją apie žemaičių žemės kryžius bei kopolytes ir drauge renka šiam veikalui iliustracijas medžiagą. Tuo tarpu knyga dar tebeilaukia leidėjo. Nors profesorius yra sulaukęs gražaus ir garbingo amžiaus, tebedirba mokslinį ty-

rimo darbą. Tiesiog tyrimų laboratorijoje Berone, kur jis yra aukštai vertinamas. Šį ru-deniį betgi Ignas Končius ruošiasi išeiti į pensiją ir, kiek dar sveikata leis, atsidėti Lietuvos kraštytyros darbams.

• Prof. S. Kolupaila, žinomas hidrologas prieš keletą mėnesių išleisė 1000 puslapių pasaulinio masto veikalą „Bibliography of Hydrometry“, susilaukė plataus pripažinimo savo darbui įvairių valstybių tos srities mokslininkų tarpe. Šiuo reikalu jis ir knygos leidėjas University of Notre Dame gauna daug padėkos laiškus iš visos eilės pasaulinio garso profesorių, o tu kraštų žurnalai paskelbė palankias recenzijas. Neseniai piktike išrinkta gražiausia lietuvių profesoriui buvo padaryta sun-tuvaite.

kesnė akių operacija, po kurios jis ima atgauti normalesnį regėjimą. Nežiūrint operacijos, S. Kolupaila aktyviai dalyvauja mūsų lieuviškoje kultūros veikloje, paruošė eilę rašinių Lietuvių Enciklopedijai, talkino Broniui Kvikiui, rašančiam veikalą apie Lietuvos vietoves, savo patarimais, medžiaga ir ypač idiomomis iliustracijomis; rašo „Draugui“ ir visai eilei užsienio žurnalo.

• Genovaitė Antanaitytė, išrinkta atslovaanti Lietuvą Chicago Tarptautinėje parodoje, išvyksta į New Yorką, dalyvauti Jokūto Stuko ruošiamame išvažiavime — piknike, rugsėjo 10 d., ir ten ji vainikuos palankias recenzijas. Neseniai piktike išrinkta gražiausia lietuvių profesoriui buvo padaryta sun-tuvaite.

HOLY FAMILY VILLA

123 gatvė, Orland Park, Ill.

(Labdarių Ūkyje)

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ

— Įvyksta —

PIKNIKAS

Visi kviečiami dalyvauti, pasinaudoti žaidimais vaikams ir suaugusiems, pažaisiti sviediniu, pasidžiaugti gamta bei pasistiprinti lietuviškais valgiais.

Piknikus ruošia

HOLY FAMILY VILLA AUXILIARY

CENTRAL PARCEL SERVICE

dabar turi skyrių

2618 WEST 63rd STREET

(Taiman Ave. Kampas)

Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir pasitarkite su administratorium BALIU VITKUM

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 11:00—7:00; šeštadieniais 9:00—5:00.

PATOGI VIETA AUTOMOBILIAMS

Pagrindinis ofisas:

220 SOUTH STATE STREET

Tel.: WA 2-9354

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 9:00—5:00; šeštadieniais 9:00—3:00.

Vienodai puikus patarnavimas abiejuose ofisuose siunčiant siuntinius į Lietuvą.

SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS!

SUKAKTUVINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.

PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylo, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimus artimiesiems Lietuva ir tolimajai Sibiro — už žemės kainas! Gavome specialų medžiagų paltais kaip vyru, taip ir moterų: Vėliuro, činčolo ir „needlepoint“. Didelis pasirinkimas angliškių medžiagų vyru ir moterų kostimams. Pagaminame užuolaidas. Ypatingai yra atpiginta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užuolaidoms, (Slip covers) — baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusio patalpų. Automobilis galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.

DRAUGAS

R. SPALIS

Kai tėvai išsiuntė mane gimnazistę vasarą pas bevaikį dėdę, tik grįžusi iš Amerikos, nusipirkusi gražų dviračią, jie tikėjosi, kad vieną dieną aš paveldėsiu jo visus turtus. Tačiau taip atsitiko, kad per patį pirmąjį mūsų susidūrimą, mes pasidarėme aršiausi priešai ir svajotas dviračius išgaravo kaip toji mažutė lietaus valka, karštai saulei pašvitus.

Atvažiuojant į mažą provincijos stotelę, ištiesusi kaklą, dariausi grakštus automobilio, kai kiek palenktos nugaros, žilų ūsų bei apdribsių lyg padrikas šienas antakių nedidelis vyrukas kaulėtu pirštu pastuk-seno man į nugarą.

— Nei į tėvą, nei į motiną panaši, o į tetą Oną, — pasižiūrėjęs į mane pasakė tokiu apkalbinančiu, gėdinančiu balsu, kad užvirė man kraujas.

— Bent neradonuodama drįstu žvelgti į pasaulį.

— Kaip tai? — nesuprato dėdė, klastingai prisimerkdamas.

— Jei gimusi mažiau šaukia negu reikėjo, tai tik todėl, kad nepažinau kitų savo giminių; vietoj į tetą Oną, galėjau gimti panaši į ką kitą, — reikšmingai pasižiūrėjau į jį.

Bet jis vis peikiančiai kratė galvą, nerodamas mažiausio silpnumo, o priepuoliu aš nesitikėjau, matydama aš nesitikiu, matydama aš nesitikiu, matydama aš nesitikiu.

— Prisipažįsti, visgi šaukei. Matyt, galvojai apie tetos Onos liesą pinigė.

— Ha, dvaro aš nenoriu, nė tiek, — parodžiau savo pirštą naga, — aš ne kurnis po žeme knistis. Jei ji man kas ir vel-tui duotų neimčiau.

— Tėvams, tur būt, nekartosi savo žodžių, — metė į mane gudrų žvilgsnį, dideliais žingsniais sukdama iš stoties. Aš striksėjau iš šono vis spūdama, kraudama savo tulžį.

— Sakiau ir jiems, kad iš jų visų vilčių nieko neišeis, kad pačią pirmą dieną susipešime.

— O kodėl gi taip nori peš-tis su manimi?

— Dėka to tavo nelemto dvaro jaunimo stovyklą praradau, apie ją svajoju visą žiemą. Ir negalėjai tu, dėdė, savo Amerikoje likti, — su širdžėla užbaigiau, galvodama apie draugus ir drauges, kurios taškosi po ežerą, dainuoja ir linksmi-nasi laisvi kaip paukščiai, ne-prižiūri grandine kaip aš dabar.

— Savo laiku tau lėlė ir ba-tus buvau atsiuntęs, — taikin-gai priminė, — bet tavo tėvai net nepadėkojo.

— Jie stebėjosi, kad tokius niekus siunti, nuo to laiko patį ir Nagu vadinam, džiaugsmingai paaiškinau, tikėdama, kad supykęs dėdė mane namo pa-varys, gal dar suspėčiau į sto-vyklą, bet jis tik numojo ran-ka.

— Teisybė pasakius, iš tavo tėvų ir tavęs aš nesitikėjau nie-ko gero. Visa giminė atbula, kaip vėžys. Taigi, ne tavo liež-vis, bet tavo veidas išmūša man kvapą. Ką tu veiksi po poros metų, kas tave ves tokią?

— Ha, lengviau man bus iš-tekėti be dvaro, negu dėdei vesti, kad ir su dvaru. Jau ir dabar turiu pora berniukų, ku-rie apsvaigę dėl manęs.

— Kaip ir tikėjaisi, palaidū-nė. Lygiai, kaip tetą Oną.

— Apie tetą Oną mama nie-kad blogai neminėjo, bet apie

dėdę Joną, — vėl reikšmingai žvilgtelėjau į jį — net ausys vyto beklausant.

— Negi prie tokio viščioko, kaip pati, ir kalbės rimtus rei-ka-lus?

— Aš klausiausi pro raktą skylutę, — pasilenkiau mėgin-dama žvelgti jam į akis, bet jo išdžiūvusi, sukiėtusi oda ne-pajėgė paraudonuoti; priešingai, jis rodėsi net patenkintas.

— Ak, šaunus vyras buvau, — raitė savo ūsus aukštyn, bet tie neklausė ir žiaurėsi kaip šienas pučiamas gero vėjo, — ver-ta, verta buvo klausyti, kad ir pro raktą skylutę. Tokių daly-kų knygose nerasi. Moki joti?

Nustebusi žiūrėjau į porą nu-sipenėjusių belgų veislės arklių.

— Joti! Aš ne akrobatė, ko-jos išsineris, kas gi gali apžergti tokią plokštumą?

— Nedejuok dėl kojų, netru-kus kita vieta labiau rūpės, — patenkintas murtelėjo.

Pradžioje pajudėjome žingi-ne, o išvykę iš miestelio ir iš-čia. Šokinėjau į visus šonus, saugodama liežuvį, kad neprisi-kaščiau, o vis rovēsi pasakyti dėdei keletą žodžių, tačiau ne-pajėjau. Kai atplakiau abi savo sėdynes, timpltelėjau va-džias, norėdama sustabdyti ma-nąjį dramblių, tačiau tas, nepers-pėjęs, muistelėjo galvą pirmyn, ir aš, padariusi ratą ore, žleg-telėjau žemėn kaip ulga.

— Pirmą kartą šis žirgas pa-jėgė numesti raitelį, — stebė-josi dėdė išžvejojęs mano tva-rinį iš svetimų kviečių, — jei tu paliudysi šį atsitikimą, ka-riuomenei ji pasiūlysiu, husa-rams.

— Pati nulipau, batelis atsi-riso, — išsišiepiau rodydama linksma veidą, bet, kai pagal papratimą striktelėjau, vos ne-sudūdavau kaip Jeronimo triū-ba.

Už diržo vienu pirštu dėdės kilstelėta, vėl atsidūriau viršū-jai ir pirmą kartą buvau pagir-ta.

— Svoris balai patogus, kau-lai, matyt, iš pūko padaryti, vėtyt tave ir mėtys visi.

— Dėdei dar patogiau. Lie-tui lyjant, gali po arklių eiti, sausa.

— Dainininkė esi neprasta. Įdomu, kokią dainą rytoj trauk-si, — ir dėdė pavarė savąjį.

Vėl slampinėjau iš šono į šo-ną, atmušdama visas savo min-kštas dalis, šimta kartų svir-dama žemėn ir šimta kartų vėl išsitiesdama. Kai pagaliau pa-siekėm namus, buvau tiek pri-augusi prie arklio, kad rodėsi jokia jėga neatplėš mano kūno.

Kai dėdė, samdininkams kvato-jant, nunešė mane į lovą, žino-jau, kad visą gyvenimą kojas

ratu vilksiu ir nugaros neišly-ginsiu.

— Tėvas sakė tik septyni ki-lometrai nuo stoties iki čia o mes pusę dienos keliavom, — sudejavau.

— Mes tris kart tiek pada-rėm, aš tau apylinkės grožį no-rėjau parodyti...

Naktį, gulėdama ant vienin-

Piešiniai Onos Baužienės

telės neskaudančios vietos ir, esu tik-tilvo, prisiekiau, kad dėdei ne-ištiesiu alyvos šakelės. Nuo da-bar arba jis arba aš.

Sapnuose išjodinėjusi visą pasaulį, rytą nuolankiai pasisiū-liau virti dėdei pietus. Kol jis naudosis mano darbo vaisiais, tol galėsiu likti pas jį, kitaip mano jautri sąžinė neleistanti tinginėjauti, o kito darbo nemo-ku dirbti, be to, esu per jauna eiti į laukus.

Dėdė raitydamas ūsus, mielai sutiko, atiduodamas mano di-spozicijai mažą virtuvėlę.

Pasiriusi prijuoste, vaizdin-gai švilptelėjau, tikėdamasi grei-tai pamatyti stovyklaujančius draugus, mintimis jau dėju kuprinę, skaičiavau kiek dar dienų liko pramogoms.

Laikui atėjus, papuošiau sta-lą gėlėmis, padėjau kortelę su

GERAS IR PIGUS
DAŽYMAS
IS LAUKO IR VIDAUS
LA 3-4264

MOVING
Apraustas perkraustymas iš
įvairių atstumų

A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FEntier 6-1882

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, FLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STU.D., RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąži-ningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

— "menu" ir, pakvietusi dėdę, vil-tingai sustojau tarpdury, lauk-dama sprogimo. Perskaitęs val-gių sąrašą, kuris, tikiu, dar ne-buvo patekęs į kurią kulinari-jos knygą, dėdė visas nušvito.

— Gerai, labai gerai, bet vi-są gyvenimą valgiau vienas ir to papročio laikaisi čia. Pra-randu apetitą, jei kas žiūri. Pa-lik mane vieną, brangioji.

Man išėjus, jis švilptelėjo sa-vo šunims, bet į tai nekreipiau dėmesio, nes be šunų jis ir žin-gisnio nežengė. Kai po valandos įpuoliau į valgomąjį, priaugo mano kojos prie grindų — net lėkštes išlaikytos. Stovėjau il-gokai liūdnei žiūrėdama į stal-lą, nežinodama ar verkti ar juoktis ir jutausi tokia kvailin-kė kaip niekad. Mane pagavęs, dėdė gyrė išsijuosęs mano kuli-narinius gabumus, kaip lig šiol

Pabaigiau ir gimnaziją, užsi-dėjau studentišką kepuraitę ir

tinai. Žiemą mieste — vasarą pas dėdę. Kartais ir per Vely-kas, Kalėdas teko nuvažiuoti.

Teisybė, jis niekad manęs ne-kvietė, bet užtekdamas jam pa-rašyti laišką tėvams, kad jo šu-nys baigia badu stipti, ir pas-nus kildavo didžiausias triukš-mas. Tėvai varu varė mane į dvarą, nepaisydami mano šir-dies reikalų. Kiek dėl to pasi-matymų praradau, kiek pasišo-kimų praleidau, kiek ašarų iš-liejau. Mat, nežmoniška tas dvaras rūpėjo tėvams, nors aš vis kartojau, kad iš to nieko neišeis, kad aš nenoriu, neim-siu, tegu jis tą savo dvarą į Ameriką siunčia. Tačiau dėl šventos ramybės turėjau va-žiuoti, nors pietų dėdei jau ir nebegaminiau.

Pabaigiau ir gimnaziją, užsi-dėjau studentišką kepuraitę ir

pagaliau patikėjau, kad atgaunu laisvę, kad nustosiu būti svie-dinys, mėtomas tarp tėvų ir dē-dės. Tuo labiau, kad ilgai ne-laukęs, pastarasis išdėstė savo kortas: dvaras mano, jei ište-kėsiu už jo nurodyto vyro.

Pirmą kartą ir mano tėvai nustojo vilties praturtėti mano sąskaiton ir, užkimsę ausis, stengėsi negirdėti mano ply-tančių dainų. Pirmą kartą be didelio triukšmo nuvykau pas

Jis aiškinosi, kad po mano pietų juntąs tokią žvėrišką apė-titą, kad negalys susivaldyti matydamas valgomąjį daiktą, kad ir mažiau skanų.

Ne, jis netuko, vis liko džiū-sna, bet jo šunys pasibaisėtinai augo į svorį. O kai dėdė pirk-dar trečią išbadėjusį vilką, pa-jutau, kad pasibaigė mano sva-jos apie stovyklą.

Nuo tos pirmos vasaros paki-to mano gyvenimas neatpažin-

pagaliau patikėjau, kad atgaunu laisvę, kad nustosiu būti svie-dinys, mėtomas tarp tėvų ir dē-dės. Tuo labiau, kad ilgai ne-laukęs, pastarasis išdėstė savo kortas: dvaras mano, jei ište-kėsiu už jo nurodyto vyro.

Pirmą kartą ir mano tėvai nustojo vilties praturtėti mano sąskaiton ir, užkimsę ausis, stengėsi negirdėti mano ply-tančių dainų. Pirmą kartą be didelio triukšmo nuvykau pas

Jis aiškinosi, kad po mano pietų juntąs tokią žvėrišką apė-titą, kad negalys susivaldyti matydamas valgomąjį daiktą, kad ir mažiau skanų.

Ne, jis netuko, vis liko džiū-sna, bet jo šunys pasibaisėtinai augo į svorį. O kai dėdė pirk-dar trečią išbadėjusį vilką, pa-jutau, kad pasibaigė mano sva-jos apie stovyklą.

Nuo tos pirmos vasaros paki-to mano gyvenimas neatpažin-

pagaliau patikėjau, kad atgaunu laisvę, kad nustosiu būti svie-dinys, mėtomas tarp tėvų ir dē-dės. Tuo labiau, kad ilgai ne-laukęs, pastarasis išdėstė savo kortas: dvaras mano, jei ište-kėsiu už jo nurodyto vyro.

Pirmą kartą ir mano tėvai nustojo vilties praturtėti mano sąskaiton ir, užkimsę ausis, stengėsi negirdėti mano ply-tančių dainų. Pirmą kartą be didelio triukšmo nuvykau pas

Jis aiškinosi, kad po mano pietų juntąs tokią žvėrišką apė-titą, kad negalys susivaldyti matydamas valgomąjį daiktą, kad ir mažiau skanų.

Ne, jis netuko, vis liko džiū-sna, bet jo šunys pasibaisėtinai augo į svorį. O kai dėdė pirk-dar trečią išbadėjusį vilką, pa-jutau, kad pasibaigė mano sva-jos apie stovyklą.

Nuo tos pirmos vasaros paki-to mano gyvenimas neatpažin-

pagaliau patikėjau, kad atgaunu laisvę, kad nustosiu būti svie-dinys, mėtomas tarp tėvų ir dē-dės. Tuo labiau, kad ilgai ne-laukęs, pastarasis išdėstė savo kortas: dvaras mano, jei ište-kėsiu už jo nurodyto vyro.

Pirmą kartą ir mano tėvai nustojo vilties praturtėti mano sąskaiton ir, užkimsę ausis, stengėsi negirdėti mano ply-tančių dainų. Pirmą kartą be didelio triukšmo nuvykau pas

Jis aiškinosi, kad po mano pietų juntąs tokią žvėrišką apė-titą, kad negalys susivaldyti matydamas valgomąjį daiktą, kad ir mažiau skanų.

Ne, jis netuko, vis liko džiū-sna, bet jo šunys pasibaisėtinai augo į svorį. O kai dėdė pirk-dar trečią išbadėjusį vilką, pa-jutau, kad pasibaigė mano sva-jos apie stovyklą.

Nuo tos pirmos vasaros paki-to mano gyvenimas neatpažin-

pagaliau patikėjau, kad atgaunu laisvę, kad nustosiu būti svie-dinys, mėtomas tarp tėvų ir dē-dės. Tuo labiau, kad ilgai ne-laukęs, pastarasis išdėstė savo kortas: dvaras mano, jei ište-kėsiu už jo nurodyto vyro.

Pirmą kartą ir mano tėvai nustojo vilties praturtėti mano sąskaiton ir, užkimsę ausis, stengėsi negirdėti mano ply-tančių dainų. Pirmą kartą be didelio triukšmo nuvykau pas

Jis aiškinosi, kad po mano pietų juntąs tokią žvėrišką apė-titą, kad negalys susivaldyti matydamas valgomąjį daiktą, kad ir mažiau skanų.

Ne, jis netuko, vis liko džiū-sna, bet jo šunys pasibaisėtinai augo į svorį. O kai dėdė pirk-dar trečią išbadėjusį vilką, pa-jutau, kad pasibaigė mano sva-jos apie stovyklą.

Nuo tos pirmos vasaros paki-to mano gyvenimas neatpažin-

dėdę į balių ir jis sutiko mane su gėlėmis tartum princesę.

Aš irgi buvau lipni lyg bitė pamačiusi pirmą pavasarį gė-lę. Žinojau, kad artėja didžioji keršto minutė. Užiant aplink svečiams, lyg lokajus prie ka-raliaus, nuolankiai prisilino dē-dė prie manęs.

— Pažiūrėk labai atidžiai į tą vyrą prie lango, — baimin-gai suvirpo jo balsas.

— Niekad! — šuktelėjau džiaugsmingai vos ne balsu.

— Laima!

— Geriau pro langą į kūdrą!

Nusisukau vėju ir tą vakarą dėdei nepavyko prieti prie ma-nės, supažindinti su vyru, į ku-rį nekreipiau dėmesio, šokda-ma, dūkdama su kitais. Slapta susitariau su kaimynų, kad tas, grįždamas iš balius, nuvežtų mane į stotį. Į rytą, padėjusi dėdei bučkį ant skruosto (pir-mą kartą gyvenime), išstipau tartum fejnakties tyrpstančioje tamsioje, jam tik burną pražiojus...

Šį kartą ilgai laukti neteko. Nemindamas šunų, dėdė para-sė griežtą laišką ultimatumą, kad tokią ir tokią dieną, tokią ir tokią valandą turiu prisista-tyti į stotį. Atsisakiau iš karto, bet tėvai neatleido: vakarienis metu per pusryčius, pietus, ry-tą, vakarą ir naktį laistė ir lais-tė, kol iš mano lūpų pasigirdo šopeno laidotuvių maršas. Ne-begalėdama pabėgti nuo tos melodijos, ją sirgdama, tartum jūros liga, pačiupau lagaminėlį ir pasprukau į stotį. Šį kartą nutariau amžiams baigti šią is-toriją: arba aš, arba dvaras — kitos išeities nebeliko. Ir, žino-ma, pasirinkau save. Bevažiuo-dama prisikroviau savyje tiek dinamito, kad jutau pajęsian-tį susprogdinti dvarą ir po jo griuvėsiais palaidoti tiek dėdės tiek tėvų viltis. Amen. Vos ne-persięžnojau traukinyje ir tiek buvau įkaitusi, kad kažkokia geraširdė senutė pasiteiravo, kas su manim darosi, ar neser-gu.

Iššokau iš traukinio tartum spyruoklės išmesta, judancia burna ir degančiu liežuviu, ku-ris sustingo vietoje: dviejų bel-gų ir dėdės nesimatė. Pirmą kartą toks nusivylimas. Paruoš-ti žodžiai, tartum padėgtas kna

tas, grįžo atgal į mano vidų ir padėgė jį visą. Jei kur arti bū-tų buvusi statinė vandens, pa-nerčiau į ją galvą, nedvejoda-ma, aukodama ir savo tik su-dėtus plaukus.

Stovėjau gan ilgą laiką vir-pančiomis kojomis, laukdama priepuolio, kai greta prakalbi-no.

— Panelė, tur būt, laukiat dėdės, aš važiuoju į tą pusę, pavešiu, jei norit.

Jis buvo jaunas malonaus šypsni, tik viena akis žiūrėjo kiek į šoną.

— Iš kur žinot, kad dėdės laukiu?

— Mes kaimynai, keletą kartų mačiau jus iš tolo.

— Baliaus metu visa apylin-kė buvo sukviesta, bet jūs ne-prisimenu.

Vyrokas aiškiai sumišo, vie-na akimi dar labiau žiūrėdamas į šalį.

— Mus nekvietė, mes dėl žė-mės kiek nesutariam.

— Priešai. — riktelėjau vos nepuldama jam ant kaklo.

— Kaip čia pasakius, — my-kė vaikinas, nesuprasdamas mano entuziazmo, — aš čia ma-žai dėtas, mano tėvas...

— Važiuojam, kur vežimas? — pirmoji puoliau, kad tik dē-dė neužkluptų.

Po truputėlį jis išsipasakėjo. Dėdei atvažiuus, santykiai bu-vo kuo gražiausi. Ir užskudavo vienas pas kitą ir pasitardavo, bet žemė nepatogiai iškirta. Pora ruožų giliai įlenda į kai-myno lauką. Pradžioje pieme-nys susimušė, nuganė ten pir-ma vienas paskui kitas. Šeimi-ninkai irgi kartą ir kitą pakėlė balsą. Pirmą dar žemais tonais kalbėjo, paskui perėjo į aukš-tuosius ir po to nustojo kepurę kelti. Prie teismo dar neprieita, bet abi pusės jau renka liudi-ninkus.

Jam kalbant, žiūrėjau spin-dėdama į jo drovų šypsnį, ir at-siveriantieji galimūmai kėlė ma-no nuotaiką.

Ne, anksčiau negalėjau ma-tyti jo, nes jis Dotnuvos Aka-demijoje buvęs, vasaras ten lei-dęs. Dabar turįs imtis ūkio, nes tėvas sunegalavęs, ligoninėje jis. Sūnus kiekvieną antradienį

(Nukelta į 7 psl.)

ŠI MĖNESI PAS BUDRIKĄ

Duodamos didelės
nuolaidos ant gerų
RAKANDŲ

Perkant gerą Parlor setą

nuolaidos \$100.00

Perkant Miegamojo kambario

setą nuolaidos \$100.00

Perkant naują Philco refrigera-

torių nuolaidos \$100.00

Perkant gerą naują televiziją

nuolaidos \$100.00

Didelė nuolaida ant Stereo, Phono-

grafų, Gazinių pečių, Skalbiamų

mašinų, Sofų, Lovų, Karpetų,

Kėdžių, Dinette setų, Lempų

Pas Budriką žemesnė kaina ir

didelis pasirinkimas

Lengvi išsimokėjimai

BUDRIK

FURNITURE

241 S. Halsted Street

Tel. CALumet 5-7237

Atdara pirmą, ir ketvirtą vakarais

iki 9 val. Sekmadieniais 11-5 val.

Budriko radio programos sekma-

dė 18 stoties WHFC, 1450 kil. nuo

2 iki 2:30 valandos po pietų.

1909

1961

INSURED

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32

PHONE: Virginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien įskaitant šėst. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

4 1/4

Turtas \$30,000,000.00

Atsargos Fondas \$7,500,000.00

Dividendas mokamas visoms santaupoms

Justin Mackiewicz, Chairman of the Board

Justin Mackiewicz, Jr., President

FREE PARKING

4 1/4

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Pradėk taupyti šiandien

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Veikia J.A.V. valdžios leidimu ir jos p'ziūroje

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: VI 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Automobiliams vietą greta mūsų įstaigos

Suomijoje, Lenkijoje, Lietuvoje

JUOZAS PRUNSKIS

Ladogos ežero saloj

Daug girdėjęs apie rusų vie-
nuolyną Ladogos ežero saloje,
nukeliavau į tą gražiosios Suo-
mijos kraštą. Laivu pasiekiau
salą ir apsinakvojau rusų vie-
nuolyno celexe. Sekant rytą il-
gai apklausiūnėjau vienuolyno
viršininką. Kai pasiekiau turistų
valgyklą, visi buvo išsivaikš-
čioję, tik viena mergina, ant
kelio klūpdoma šluostė grindis.
Pakelusi akis ir pamatėsi kuni-
go uniformoje, prabilo:

— Tai Tamsta iš Lietuvos?

— Taip, — atsakiau. labai nu-
stebęs, nes niekas šioje saloje
nežinojo nei kas aš, nei iš kur.
O ji dar pasakė ir mano vardą.
Pasirodo, tai būta Lietuvos kon-
sulato Helsinky sekretorės. Iš
mano susirašinėjimų su konsu-
latu, ji žinojo mano maršrutą.
Ji pati atostogų metu buvo at-
vykusi užsidirbti šioje turistų
lankomoje vietoje. Daug suo-
mių studentų, mokytojų vasa-
rą dirba turistų centruose.

Kai po įspūdingos dienos sė-
dau į laivą ir šnekučiavausi su
malonių protestantų dvasinin-
ku, staiga pamatiau atbėgancią
tą sekretorę. Ji į ranką įgulė
šiltą rūšulėlį, tardama:

— Čia jums kelionei mano
kepinys...

Mano bendrakerelivis protes-
tantis tik pratarė:

— Na, kad jūs ir pažintis
greit sumezgate...

Patraukęs per visą Suomiją
į pat šiaurę, pernaktvojęs srity-
je, kur vidurnaktį dar saulė te-
bespindi, pasiekiau šiaurės Le-
dinuotąjį vandenyną ir akmenų
kalnais nužygiavau prie pat be-
kraščio vandens pinto. Toli ma-
tėsi pasakiškas vaizdas. Buvau
visiškai vienas. Suklūpau ant
akmens kalno viršūnės, tarda-
mas:

— Viešpatie, kaip gi gražus
Tavo pasaulis. Dėkui, kad da-
vei man jį pamatyti.

Prof. Čepinskis, dr. Grinius,
M. Slezevičius

"XX Amžius" buvo nusista-
tes jungti visus geros valios
žmones ir pagerbti kiekvieną
gerą darbą, kas tik ji bepada-
rytų. Ta mintimi vadovaujantis,
teko palaikyti ryšį su įvairiais
kultūrininkais. Lankantis pas
kairiųjų pažįturį, jau vyresnio
amžiaus, prof. V. Čepinskį, bu-
vo įdomu klausytis jo pasisaky-
mo, kad jam jau reikia sutvar-
kyti sielos bagažą kelionei į am-
žinybę. Keletą interview buvo
davęs dr. K. Grinius. Vienu
metu jis įdomiai pasisakė apie
religijos vertę mokyklose. Ži-
nodamas tuo reikalu liaudinin-
kų liniją seime, tą dr. Grinius
mintį labai atsargiai formula-
vau. Kai nuėjau pas jį patikrin-
ti parašyto pasikalbėjimo ir
perskaiciau tą vietą, dr. Gri-
nius sustabdė ir tarė:

— Na, ką čia suki aplinkui.
Sakyk tiesiai, kad religija su-
daro pagrindą moralei ir jos,
ypač Dievo įsakymų, dėstymas
mokykloje yra palaikytinas.

Keletą kartų teko turėti in-
terview su Myk. Slezevičiumi.
Aukštos kultūros žmogus, sie-
kęs visų gražaus sugyvenimo.
Niekaip nepamiršiu kaip jis, iš-
lydėdamas iš savo buto, vienu
metu kalbėjo:

— Mes turime tiek bendrų
reikalų Lietuvos labui, kad argi
verta mums kautis dėl kokių
ten dalykų anapus; o kad ten
kuriam klebonui vežimu malkų
bus daugiau ar mažiau, tai čia
tokia smulkmena, jog neverta į
ją kreipti dėmesio.

Pas Lozoraičius

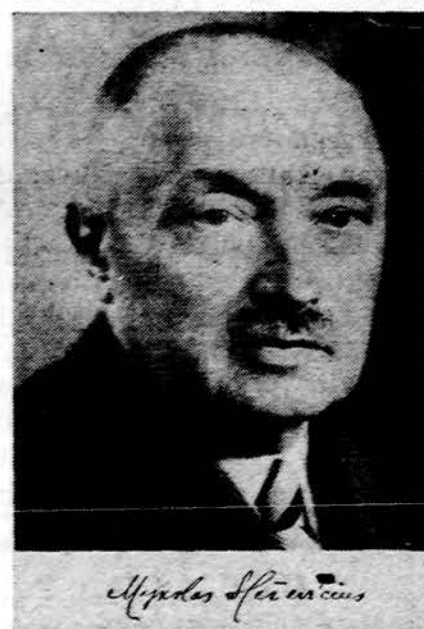
Kartą savaitėje trijų dienraš-
čių redaktorių savo kabinete
priimdavo užsienio reikalų mi-
nisteris St. Lozoraitis, konfiden-
cialiai painformuodamas apie
politinę padėtį; galėdavome jam
ir klausimus duoti. Nieko prieš
neturėjo, kad ir dažniau pas-
ty sekretorių dr. Bačkį ir dr.
Daukšą pasiinformuoti užsk-
dauvau.

Lozoraičių namuose kartą sa-
vaitėje būdavo arbatėlė, kur su-
eidavo užsienio atstovybių žmo-
nės; laikraštiniškai, aukštesnie-
ji ministerijų pareigūnai. Tai
būdavo įdomūs ir naudingi kon-
takai.

Kartą į ministerijų kabineto
rūmus pasikvietė ministeris
pirm. Č. Laisvai pasikalbėjęs,
ėmė priminti reikalą glaudžiaus
bendradarbiauti su vyriausybe
ir davė suprasti, kad nebūtų
sunku "XX Amžiui" paskirti
keletą ar keliolika tūkstančių
litų. Mūsų dienraštis be svyra-
vimų šį mandagaus kyšio pasiū-
lymą atmetė.

Cenzūra

Tautininkai buvo įvedę kietą
spaudos cenzūrą. Kiekvieną pus-
lapį, prieš laikraštį išleidžiant,
reikėjo nešti cenzoriams. Buvo
didelis susitrukdymas, kai ne-
tik reikėdavo laikuris vietas
išbraukti, bet dar ir suglausti

Mykolas Slezevičius

eilutes, kad balti lopai visuome-
nei neparodytų, cenzūros ran-
kos. Blogiausia, kad pradėjo
siųsti valdinius — partinius raš-
tus, kuriuos priverstinai reikė-
davo įdėti, ir nebuvo galima
pažymėti, kad čia ne redakci-
jos, ne savo noru dedami. "XX
Amžius" ir čia išrado savo prie-
monę: prieš kiekvieną savo
straipsnėlį ar savo žinėlę dėda-
vome ženklą (XX). Kur to
ženklą nebuvo, skaitytojai su-
prasidavo, kad ta medžiaga prie-
varta įbrukta. Šitokių spaudos
įstatymo apėjimą net kartą
koks tai profesorius universite-
te paskaitos metu pavadinęs
gudriu.

Prasiveržimas į skaitytojų mases

Kiekvienas kolektyvo narys
atvedavo būrį savo artimųjų
bendradarbių "XX Amžiui".
Buvo įvesti kaudiniai telefonai
nisi pranešimai iš Berlyno, Ro-
mos, Stokholmo ir kitur (Tokio
korespondento ieškodamas vie-
nų naktį į švediją plaukiau už-
minuota Baltijos jūra). Nežū-
rint kietų pastangų, prane-
rata naujo norimu tempu. At-
simenu, viename posėdyje, dr.
L. Bistras bandė mus visus
guosti:

— Mes negalime dėti tokių
"įdomybių" kaip geltonoji spau-
da, kurią mėgsta gatvės pub-
lika. Kad ir bus mažesnis tira-

žas, bet rimtas dienraštis bus
įtakingesnis.

Taciau ir savo tiražu "XX
Amžius" prasiveržė į pirmau-
jancius. Turint stiprią publicis-
tinę pusę, išvysčius informaci-
ją ir įgijus moderniausią
spaudinimo techniką, dar buvo
panaudota viena nauja platin-
mo priemonė: per radiją, įvai-
rioje spaudoje buvo paskelbta,
kad siųsime "XX Amžiui" ne-
mokamai mėnesiui laiko, kas
tik atsiųs pašto išlaidoms vie-
nų litą. Toks vėjus pradėtas
gruodžio 15 d. Atsirado per
20,000 žmonių, kurie tuo pasi-
naudavo. Baigė metus su mūsų
dienraščiu ir naujus metus su
juo pradėjo, o paskiau taip ir
pasiliko prie "XX Amžiaus".
Ano meto totalistinio režimo
įstaigos, norėdamos sukludyti,
pareikalavo, kad naujiems me-
tams būtų sudaryti nauji adre-
sai kiek į kurį paštą ir kam
dienraštis siunčiamas. Buvo su-
kviesta keliasdešimt studentų,
kurie dieną naktį dirbdami ir
tą apskunkinamą nugalėjo. "XX
Amžius" išėjo laimėtoju.

Karo išvakarėse — į Dancigą

Kiek uoliai buvo rūpinamasi
informacijomis, gali pavaizduo-
ti šis atsitikimas: 1939 m. va-
saros pabaigoje vokiečiai mūsų
laikraštinius pakvietė į Ka-
raliaučiaus mūgę. Toje išvyko-
je teko dalyvauti ir man. Vie-
nų dieną einu Karaliaučiaus
aikštę ir matau du didelių auto-
busų, prisodintų žmonių. Jau ir
motorai užvesti važiuoti. Pasi-
teiravęs, patyriau, kad autobu-
sai vyksta į Dancigą. O tada
jau buvo didelis įtampimas tarp
Vokietijos ir Lenkijos; įkarštis
ypač sukėsi ties Dancigu. Pa-
klausaui, ar gali bet kas tais
autobusais važiuoti, ar nereikia
specialių dokumentų? Pasakė,
kad galima, nieko nereikia.
Kaip buvau be kepurės, taip ir
nėriau į autobusą, pirmą įspau-
dęs kokiam tai praeiviui vokie-
čiui keletą pfenigų, kad vieš-
butin paskambintų, jog porai
dienų negrįšiu.

Lėkėme autostrada, lenkdami
ilgas voras vokiečių karių, su
didžiosiomis patrankomis ir ki-
tais pabūklais, traukiančių prie
Lenkijos sienos. Dancige — dau-
gybė vokiečių pabėgėlių iš Len-
kijos. Telefonu iš Dancigo pa-
šaukiau Kauną, perduodamas
dienraščiu žinias. Iš redakcijos
pasakė, kad mūsų koresponden-
tas Varšuvoje jau mobilizuo-
tas; turiu skubiai grįžti į Ka-
uną ir vykti į Varšuvą suieškoti
naują korespondentą.

Parskubėjęs į Kauną ir sura-
šęs ištisą dienraščio puslapį re-
portazo apie vokiečių karišką
įtampą, skubos keliu gavau vi-
žą ir tuoj pat išvykau į Varšu-
vą. Pakelini — jau karo nuo-
taika. Motinos, žmonos verkia
stotyse, apsikabinusios vyrus,
pašauktus staigos mobilizacijos
metu. Pilna ryšulių. Traukiniai
vėluojasi. Tame pat vagonė bu-
vo vienas tarnautojas mūsų pa-
siuntintybės Varšuvoje. Jam ir
sakau, kad visgi čia netvarka,
traukiniai vėluojasi. Tik ką bu-
vau Vokietijoje. To viso ten
nėra.

Tai išgirdo viena lenkė stu-
dentė, kauniškė, suprantanti
lietuviškai. Ji ir pranešė polici-
jai. Vos įvažiavome į Varšuvos

Dr. Kazys Grinius

pakraštį, lenkai mane areštavo,
nusiėdė į polietijos būstinę ir
nepaleidžia. Pradėjau skambinti
į mūsų pasiuntinybę, į Len-
kijos Užs. reikalų ministerijos
spaudos skyrių. Tik po geros
poros valandų išleido, o Užsie-
nio reikalų ministerijos valdi-
ninkai atsiprašė, pakviesdami
vakarienės.

Kai suradęs korespondentą
grįžau į Kauną, tą pačią naktį
vokiečiai bombardavo Lenkiją.

Prof. Kuraitis

"XX Amžiaus" nauja linija
nebuvo prie širdies kaikiuriems
konservatyviesiems. Kai vieną
kartą a. a. Dr. Dielininkaitis,
po kelionės į "Pax Romana"
suvažiavimą Turkijoje, parašė
palankesnę straipsnį apie Ata-
turko reformas, kai kas amži-
ninkus pradėjo vadinti jauna-
turkais.

Prie "XX A." kolektyvo for-
maliai nepriklausė, bet savo
dvasia ir patarimais buvo arti-
mas prof. Pr. Kuraitis. Jis glo-
bodavo jaunus intelektualus. Jo
įtaka buvo jautiama, ir net am-
žininkus imta vadinti "kuraiti-
ninkais".

Nors ir stebėdamas didelį
dienraščio pasisekimą, bet jaus-
dams, kad visų negaliu paten-

KRONIKA

• Tapytojo Juozo Pautieniaus
kūrinių parodą ruošia Waterbu-
rio A. L. Bendruomenės sky-
riaus vadovybė. Ji bus rugsėjo
15-17 d. Dailininkas prieš po-
rą dienų grįžo iš Kanados, kur
apie du mėnesius turėjo progos
tapyti Melynyų Kalnų papėde-
je. Waterburio meno parodoje
dailininkas, be kitų 40 darbų,
išstatys ir naujausius savo kū-
rinius, nutapytus Kanadoje,
taipgi ir premijuotuosius.

Tapytojui beatostogaujant
Wasagoje, jo darbais susidomė-
jo Kanados parlamento atsto-
vas Maloney, kuris lankesi lai-
kinoje menininko studijoje
Springhuiste ir pakvietė G.
Pautienį atvykti į Maloney re-
zidenciją ir ten patarti kaip
meniškaiau tą sutvarkyti.

• Palaipsniui įvedama gra-
danka. Kaune išleistas "Litra-
tūros mokslo terminų žodynė-
lis", turis 206 puslapius ir ap-
imtas 450 terminų. Tai J. Vil-
džiūno atliktas vertimas iš ru-
sų kalbos, papildytas lietuviš-
kais pavyzdžiais. Būdinga, kad
tame lietuviškame leidinyje be-
veik kiekviename puslapyje yra
duodamos rusų poezijos ištrau-
kos, rusų kalba ir rusiškais
raidėmis, kad gerą to leidinio
dalį sudaro rusiškais tekstas.
Muravojovo laikais įvedant
graždanką, buvo rusiškais ra-
dės, o žodžiai lietuviški; čia gi
— ir raidės, ir žodžiai rusiškai
lietuviškame okupuoto mūsų
krašto leidiny.

• Lietuvių literatūros istori-
jos III tomas. Lietuvoje jau
spausdinamas "Liet. literatūros
istorijos" trečiasis tomas, pir-
moji dalis. Šiame veikalė, pagal
kinti, kartą prof. Kuraičiui pra-
sitariau — ar nebūtų geriau
man pasitraukti. Jis atsiliepė:
— Laikykit. Galbūt čia tavo
pats didžiausias darbas, koki-
tik gyvenime teks nudirbti.

DRAUGAS, šeštadienis, 1961 m. rugsėjo mėn. 9 d.

5

Vilniaus Eltos pranešimą, tančiai knygy, gi visas leidinys
"marksistinės ideologijos pa-
grindais išaiškinami" 1917-1940
m. laikotarpio lietuvių literatū-
ros istorijos reiškiniai, nagrinė-
jama J. Vaitzanto, V. Krėvės,
A. Vienuolio, L. Giros, B. Sruo-
gos, K. Binkio, V. Mykoliaičio,
P. Vaidiūno, A. Lasto, S. Čiur-
lionienės ir kt. rašytojų kūry-
ba. Šio tomo I dalį paruošė
akademikas K. Korsakas, fil.
moksly kandidatai V. Galinis,
K. Doveika, J. Lankutis, L. Gi-
neitis ir J. Žekaitė. Šiais metais
numatoma išleisti ir antrąją to-
mo dalį, kur taip pat nagrinė-
jama "kapitalizmo laikotarpio"
rašytojų (P. Cvirka, S. Nėris,
A. Venclova, V. Montvila, J.
Baltušis, T. Tilvytis ir kt.). Bai-
giamas ruošti ir paskutinis, ket-
virtasis tomas, skirtas tik "ta-
rybinei literatūrai". (E)

• Lietuvių Profesorų drau-
gija jau baigia tvarkyti ir ruoš-
ti spaudai naują leidinį — Penn-
sylvanijos universiteto Phila-
delphijoje liuanistinio skyriaus
katalogą, kuriame bus atspaus-
tos visų ten esančių lietuviškų
knygų metrikos. Prie katalogo
paruošimo, kuriam medžiagą
yra paruošęs prof. dr. V. Ma-
čiūnas, energingai dirba prof.
S. Dirmantas ir prof. M. Krikš-
čiūnas. Bus aprašyti keli tūks-

MOVING

• SERENAS perkrausto baldus
ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto
leidimai ir pilna apraada.

2047 W. 67 PL. WA 5-8062

Visi Pittsburgh'o lietuviai
KLAUSO IR REMIA
Pittsburgh'o Lietuvių
Katalikų Radijo Programą

vadovaujama
Lietuvos Vydų Pittsburghe
JI TRANSLUOJAMA
IS STIPRIOS R. GALINGOS

WLOA
RADIO STOTIES BRADDOCKS
kiekvieną sekmadienį nuo
1:30 iki 2:00 val. p. p.
Visais reikalais kreipkitės šiuo ad-
resu: Lithuanian Catholic Hour,
Radio Station WLOA, Braddock,
Pennsylvania.

KVIECIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/4%
NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS

Mokami nuo vasario mėn. 1 d., 1960 m.
PINGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMIGIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p. p.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

PATIKRINKIT AUTOMOBILĮ
PAS PRITYRUSIUS MECHANIKUS

TUNE UP 8 CIL. \$ 7.00
TUNE UP 6 CIL. \$ 5.50
AUTOMAT. TRANSMIS. SEALS ĮDEJIMAS \$30.00
VISŲ FIRMŲ AUTOMOBILIŲ STABŽIŲ
(Relinings) nuo \$14.95 iki \$17.95
TRANSMIŠIJŲ PERDIRBIMAS (OVERHAUL) DARBAS \$50.00

MOTORO PAGRINDINIS REMONTAS, "BODY WORK" IR
DAŽYMAS

KIEKVIENAS DARBAS GARANTUOJAMAS 90 DIENŲ.

WESTERN AUTO SALES & SERVICE
(LIETUVIŲ ĮMONE)

4318 South Western Avenue
Telefonas — LAFayette 3-1790

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.
Sėkmadieniais rugsėjo mėnesį abi krautuvės uždarytos.
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik
6211 South Western Ave. krautuvė.

Remkite tuos, kurių skelbimus matot "Drauge"

taupyk [steigta 1914 m.]

MIDLAND Savings 4 1/2%

BENDROVĖJE

Kapitalas \$7,000,000,00 ant visų sąskaitų

4040 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
August Saldukas, President

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000.00 apdrausta Federalinės Valdžios įstaigoje

DINAMIŠKAM ŽURNALISTUI VYTAUTUI VOLERTUI 40 METŲ

KAZYS BRADŪNAS

Ivairu, prasminga ir vaisinga

Laisvojo pasaulio lietuvių spaudoje jau eilę metų skaitome aktualius ir labai gyvai parašytus Vytauto Volerto straipsnius. Šiemet rugpjūčio mėn. 22 d. šiam nepavargstamam plunksnos darbininkui suėjo dar tik 40 metų. Tai visai jaunas žmogus. Tačiau dėl to jis ir yra puikus pavyzdys, kaip ir tie keli dešimtmečiai žmogaus gyvenime gali būti labai įvairūs, labai prasmingi ir labai vaisingi.

Gyvenimo ke'ias

Vytautas Volertas gimė 1921 m. rugpjūčio mėn. 22 d. Alytaus apskr., Seirijų valsč., Noragėlių kaime, bežemių amatininkų šeimoje. Versdamasis privačiomis pamokomis 1939 metais Volertas baigia Alytaus gimnaziją. Būdamas aukštesnės gimnazijos klasėse jau bendradarbiavo: Ateities Spinduliuose, Ateityje, Jaunajam Ūkininke ir Mokslo Dienose. 1938 metais laimėjo Mokslo Dienų Lietuvos moksleiviams paskelbto straipsnio konkurso pirmąją premiją.

1938 m. pradėjo Vytauto Didžiojo universitete studijuoti statybą. Studijuodamas dar dėso matematiką ir fiziką Kauno VIII gimnazijoje, o vokiečių kalbą Kauno konservatorijoje bei talkina Kauno radiofonui įvairių programų paruošime.

1944 m. prasidėjo tremtis. Pasibaigus karui, 1945 m. dirba Kemptono lietuvių gimnazijoje, dėstydamas matematiką, fiziką ir vokiečių kalbą, kartu būdamas ir Kemptono stovyklos švie timo vadovu. Bendradarbiauja Žiburiuose.

1949 m., atvykęs Amerikon, Vytautas Volertas dirba spaudos korektoriaus darbu ir 1951 m. įstoja į Pensilvanijos universitetą studijuoti pritaikomios matematikos. 1952 m. universitetas pripažino neformalų BA ("equivalent to BA"). 1954 m. gauna magistro laipsnį ir pradeda dirbti kaip inžinierius, kartu vakarais studijuoti elektroniką. Šiuo metu Vytautas Volertas gyvena Baltimorėje, turi MS elektronikoje, MA matematikoje ir visi kursai išklauti doktoratui. Dirba Westinghouse kaip Project Manager, be to, vakarais Westinghouse'o inžinieriams dėsto inžinerijos matematinę analizę, informacijos teoriją ir komunikacijos teoriją. Technikiniais klausimais yra paskelbęs 43 darbus.

Bendradarbiauja Drauge, Lietuvių Dienose, Aiduose, Lietuvių Enciklopedijoje. Yra išvertęs Sudermann'o noveles "Keliu i Tilzė" ir "Samdine"; Gottfried Keller'io apsakas "Seldvyliečiai". Spaudoje naudotos slapyvardės: Uslanas, Vyt. Dyvas, Vyt. Prancinkas, Simas Grikinis, Vyt. Seirijis.

Yra buvęs šių žymesnių organizacijų valdybos: šaulių, skautų, ateitininkų, Balf'o, Lietuvių bendruomenės. Šiuo metu yra LB Baltimorės apylinkės pirmininku ir III Tarybos nariu.

DABAR YRA SAUGIAUSIA SALPOS SIUNTINII

(iki 20 kg.)
siųsti per neutrų švediją.
Reikalauti mūsų naujausio katalogo. Pirmos rūšies prekęs trumpiausiu pristatymo laiku. Mes prašome rašyti vokiškai arba angliškai.

RUDOLFS KERIS
Bodalsvagen 19
Stockholm-Lidingo
SWEDEN

Ne vien tik savo specialybėje išsimokėjęs inžinieriaus matematiko profesijoje. Vytautas Volertas neužsislendė nuo kultūrinio, visuomeninio ir lietuviškosios spaudos darbo. Į šiuos visus reikalus jis nenumoja ranka (kaip daugeliui jau įprasta) ir nenuėjo "daryti gero gyvenimo" tik sau ir savo šeimai. Jo visas laisvalaikis ir net vėlybos nakties valandos yra pasvęstos lietuviškajai veiklai ir

Vytautas Volertas

lietuviškajai spaudai. Vytautas Volertas — tai vaizgantiško tipo žmogus: visur būti ir visur dirbti lietuviškam labui!

Gražaus žodžio plunksna

Kaip žurnalistas Vyt. Volertas yra išskirtinas savo straipsnių kruopščiu stilistiniu paruošimu. O daugelis žurnalistų kaip tik linke šiam reikalui neskirti reikiamo dėmesio. Dažnai mūsų spaudos straipsniai yra tik reikalų raštai, be jokios kūrybinės ugnies, be žodžio atrinkimo ir jo branzinimo. Vytautas Volertas savo plunksnos darbuos lygiai brangina ne tik rašomo straipsnio turinį, bet ir štraipsnio literatūrinę formą.

Ir jeigu kūrybos pasaulyje autorius vertė labiausiai yra verčiama jo nepanašumu į kitus, tai Vytautas Volertas žurnalistikos mene savuosius bruožus jau turi. Linkėtina ir toliau jų neprarasti. Tad gero turinio ir gražios formos!

Japonų profesorius - konvertitas

Jonas Sugano Kazutuoki, japonų kalbos profesorius Innsbrucke, Austrijoje, su savo žmona šią vasarą atsivertė į katalikybę. Katalikybė jė susidomėjo besilankydami į basų jų karmelitų namus Tokio mieste.

PINIGAI SIUNČIAM! LIETUVĄ oro paštu—bet kokioje sumoje iki \$300 tik už

\$1.65

Kadangi senus rūbus ir kiaušius maisto produktus negalima siųsti į Lietuvą, daug kas dabar siunčia tik pinigus—per

Amalgamated Bank

International Dept.

111 SO. DEARBORN ST.
Tel. FRanklin 2-4100

Chicago, Ill.

Member Federal Deposit
Insurance Corporation

Liet. Kat. Mokslo akademijos vakarienėje. Iš kairės į dešinę: dr. Emilija Brizgienė, Draugo red. Kazys Bradūnas, inž. Jurgis Gravrogas ir dr. A. Balcytė-Gravrogienė, suvažiuavę skaičius pasikaitą "Antibiotikai modernioje medicinoje".

IVAIRENYBĖS

Mene nori atvaizduoti gyvenimo prasmės atradimą

Amerikietis -modernistas tapytojas William Congdon, 49 m., kurio kūriniai kabo New Yorko Metropolitan muziejuje, dabar yra išvykęs į Italijos miestą Asyzių, kur įsai savo tapyba nori pavaizduoti savo kentėjimus gyvenimo klysteliuose ir savo džiaugsmą atsivertus į katalikybę. Jo kelias vedė nuo valkatų rajono Bowery iki Sv. Pranciškaus miesto — Asyžiaus. Dabar jis yra įsitikinęs, kad, anot jo, "menas yra vienas iš grynųjų būdų atsikleisti sau Dievo paslaptis". Dabar piešia abstraktus, kurių centre Kristus. Jis ieško atsikleisti "naujų ir tikrų šventojo meno kelių".

Dail. William Congdon yra 1934 m. baigęs Yale universitetą. Karo metu buvo greitosios pagalbos mašinos šoferis ir pavyksiuose tapė sunaikinimą ir šurpą, kurį matė karo dienos. Po karo jis pasuko į skurdžių New Yorko rajoną Bowery ir čia granduku tapė baisiąją to rajono aplinką.

Pirmoji atsivertimo mintis jame ėmė stiprėti 1951 m., kai jis nuvyko į Asyzių. Giotto ir Cimabue freskos, vaizduojančios sv. Pranciškaus gyvenimą, jį sujaudino. Jis įsikaitė į sv. Pranciškaus gyvenimą. Kūčioms vėl sugrįžo į Asyzių, ir labai buvo sujaudintas kaip vietiniai šventė Kristaus Gimimo šventė. Devynius metus jis dar galvojo, ir pagaliau tapo kataliku.

Dabar jis turi savo meno studiją netoli Krikščioniško Pasaulio Atnaujinimo būstinės ir dalyvauja kasdieninėse tos grupės, vadovaujamos kun. Rossi, dvasinėse pratybose.

Gyviai gali perduoti ligas

Dr. V. M. Hawthorne, Glasgovo (Skotijoje) gydytojas, atkreipia gyventojų dėmesį į faktą, kad mėgiami naminiai gy-

vuliai gali būti ligų nešėjai. Pvz. šuo, laikomas džiovininko, gali susirgti džiova ir paskiau, patekęs į naują šeimą, gali apkūsti ti tos šeimos narius. Specialūs tyrimai parodė, kad ir katės gali užsikrėsti nuo žmonių tuberkulioze ir paskiau perduoti ją kitiems žmonėms.

Mašina, sudaranti bevėrik šviesos greitį

Atomus skaldančių synchrotronu Kalifornijos Technikos institute elektronus įstengta paleisti 99.9 procento to greičio, kuriuo lekia šviesa; gi šviesa, kaip žinoma, lekia 186,324 mylių greičiu per sekundę. Tų tyrimų direktorius yra dr. Robert F. Bacher.

KRONIKA

• Dail. Antanas Rūkstėle nutapė arkiv. J. Skvirecko portretą, kuris bus laikomas Liet. Katalikų Relig. Šalpos fondo įstatigoje New Yorke.

• Spartinamas komunistinis auklėjimas Vilniaus universitete. Rugsėjo pradžioje prasidedant mokslui Lietuvos mokyklose, partija vėl labiau kelia komunistinio auklėjimo reikalą aukštesiose mokyklose. Ypatin gas vaidmuo tenka Vilniaus (V. Kapsuko vardo) universitetui. Per "Tiesos" skiltis jau keliamas balsas, kaip komunistiniai reikėtų auklėti studentus. Šiuo atveju primailė svarba tenkan ti universiteto istorijos-filologijos fakultetui su šalia jo veikiančiu partiniu biuru. Pagal partinį pareigūną universitete K. Simašką ir literatūros kat. asistentą A. Trakimą ("Tiesos" 185 nr.) siekiama naujai pertvarkyti studentijos (komunistinio — E.) auklėjimo darbą ir jis turis būti "veiksmingas, tikslingas, aštrus...".

Komjaunimo organizacija, K. Simaškos teigimu, šiais metais vis labiau susidomėjo studentų mokymusi, paskirų būrelių veikla. Pradėtos, girdi, taisyti kai kurios "klaidos, trūkumai". Čia

pavyzdžiui patiekiamas kraštovyros būrelis universitete. Esą, ligšiol jis siaurai domėjėsis tik "etnografinę egzotiką" (čia suprantama etnografinės senienos, retenybės). Dabar būreliui pastatyti kitokie uždaviniai — jis privalės tyrinėti Lietuvos darbininkų, valstiečių buitį, jos pakitimus socializme... Kitaip tariant, studentai, tyrinėkite kolchozų gyvenimą, nebėra reikalo tik senienomis domėtis...

Tautosakos būrelis universitete skatinamas domėtis internacionaliniu folkloru — jis dabar daugiau dėmesio kreips į rusų, baltarusių, lenkų folklorą. Lietuvių tautos folkloras? Aišku, tai per siaura...

Rusų, sovietinė literatūra studentai vis labiau ir labiau turi susidomėti, studijuoti, ir tuo tikslu neseniai įkurtas lietuvių tarybinės literatūros būrelis. Jau džiaugiamasi, kad studentai vis labiau temas pasirenka iš tarybinių rašytojų kūrybos.

Visame auklėjimo darbe iškeliamas internacionalizmo ugdymas ir vad. tarybinių tautų draugystė.

Be studentų, ir dėstytojai partijos pareigūnų raginami daugiau domėtis "visuomeniniu darbu". Tačiau, kaip jau įprasta, ir šioje srityje atsiranda žinomų klūtyų... Esą, kai kurie lietuvių literatūros, užsienio kalbų bei istorijos katedrų dėstytojai dar "nepakankamai aktyviai dalyvauja studentų auklėjime". Vis dar, girdi, dėstytojų daromos ideologinio pobūdžio klaidos, jos per lėtai taisomos anksčiau išburtų dėstytojų.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Rastinė atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienis iki 3 val. p. d.

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

LICENSED BY U.S.S.R.

BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue — Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272

NEWARK, N. J. — 312-314 Market Street. — Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681, Bowling Green 9-6992

* Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pastakia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas nieko nemoka. * Prie firmos įstaigų yra kraituvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 v. v. Šeštadienį ir gėkm. nuo 9 v. r. iki 4 v. v.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue,
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

631 West Girard Ave.,
PHILADELPHIA, PA.
PO 9-4507

1409 W. Genesee St.,
SYRACUSE, N. Y.
HARRISON 2-5386

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUNKIRK 6-6550

1241 N. Ashland Avenue
CHICAGO 22, ILL.
HUMboldt 6-2818

1028 Kenilworth Ave.,
CLEVELAND 13, OHIO,
Tel. PRospect 1-0696

11601 Jos. Campau Ave.,
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

643-47 Albany Avenue
HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-5164

46 Whitehead Avenue
SOUTH RIVER, N. J.
Tel. CLifford 7-6320

220 Worthington St.,
SPRINGFIELD, MASS.
REpublic 2-7163

558 Hudson Avenue,
ROCHESTER 5, N. Y.
Tel. BAKER 5-4210

1900 Fleet St.
BALTIMORE 31, MD.
DICKens 2-4240

126 Tighman Street
ALLEN TOWN, PENNA.
Tel. HE 5-0415

303 Grove Street
JERSEY CITY, N. J.
(Arti Hudson Tube) HE 5-6368

NOREDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

pvz., I. Kostkevičiūtės, V. Zaborkaitės... Partija vis dejuoja, kad jau praslinko keli metai ir... universiteto lietuvių literatūros katedroje dar vis trūksta "kūrybinės, draugiškos atmosferos" (suprask — skatinančios komunistinį auklėjimą E.).

• Moterys kviečiamos pareikšti savo nuomonę. Lapkričio 30 d. yra paskirta Chicago Pramonės muziejuje, Lietuvių Die-

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by INFOTOURIST)

Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms, bet kurią SSSR dalį.

Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS —

— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelių pasirinkimų medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutauptysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrį:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y.	506 Wilson Ave.	Tel. HY 1-5290
Woodhaven 21, N. Y.	84-17 Jamaica Ave.	Tel. VI 6-3330
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel. GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg.)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. LO 2-1446
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. WA 2-4035
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. TO 1-1068
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. SW 8-2868
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel. GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St.	Tel. VI 1-5355
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel. TO 7-1575
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. WA 5-2737
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel. AN 1-2994
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Ave.	Tel. FI 6-1571
SAN FRANCISCO, Cal.	2700 Sutter Street	Tel. PL 6-6766
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel. CH 9-6245
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	Tel. LI 2-1767
BOSTON 18, Mass.	271 Shumut Ave.	

* Vineland skyrius atidarytas penktadienį, šeštadienį ir sekmadieniais

PProspect 8-9051

RITA GROZIO SALONAS

2607 West 51st Street

Chicago 32, Illinois

Vėliausio stiliaus plaukų šukuosena, pusmetinis bei įvairus plaukų dažymas.

Firmadienį uždaryta. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Ketvirtadienį ir penktadienį pagal susitarimą. Savin. Rita Dobilašienė

PAGALBĄ NUO SIENLIGĖS

reumato, artrito ir širdies ligų rasite išsčius metus lietuvių viloje

Southern Hotel Apts., Inc.

333 Quachita Avenue, Hot Springs, Arkansas

Cia rasite lietuvišką spaudą, kvėpuosite sveiką pušų orą, maudysitės gydančiose vandenys ir turėsite erdvius kambarius su voniomis. Žemos kainos. Nuolaidos ilgalaikiams svečiams, pensininkams ir šeimoms. Klauskite Ciceroje J. PAKALNĖ, telef. TOWNhall 3-9230.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA IR JUOZAS BARTKUS, Savininkai

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks netarėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CENTral 6-5206

(Atkelta iš 4 psl.)

atvažiavo į šią stotį, laikraščius, laiškus pasiimti ir į kooperatyvą.

Brickas buvo patogi, nekratė ir aš sutikau, kai jis pasiūlė apylinkę parodyti. Čiulbėjome atsikvėpimo ir net toji, kitur žiūrinti, akis pradėjo patikti. Norėjau paklausti ar jis mato mane su ja, ar tik nudaudo matas, bet dar nedrįsau. Dviese ir jo ištrauktus sviestinius sutašėm. Nėginamas eržilas vos neužmigo pakely. Kad ir kaip gaisdami pažaliau pasiekėm ūkį ir buvau pakviesta pietų. Mielai sutikau, galvodama apie dėdę, kuris laimina visus šventuosius, belaukdamas stotyje, saugodamas kiekvieną vėliavą ateinančių traukinių, arba landžioja po pakelės krūmus, įsiekodamas manęs.

Prisilinksminę, prisijuokę lau kais patraukėme į dvarą ir keilione būtu tikrai smagi, jei ne lieptas. Pasiekę jo vidų, abu nužarmėjome į vandenį ir pasinėrėm ne juokais, nes anksčiau lijo visą savaitę.

Išvejoję mane iš vandens, nubraukęs šapalą nuo barzdos, Petras (tas viena akim į šalį) murmelėjo.

— Ar tik ne jūsų dėdės darbas.

— Kaip tai? — pasimetusi paklausiau, jausdama kad plonutė suklelė limpanti prie kūno, apnuogindama visą mano prigimtį.

— Čia jo žemė, bet mums artimas kelias į mūsų ruožą. Nuo neatmenamų laikų naudojome tuos keliu, bet kai susipykome, jūsų dėdė pagrasė lieptą išardysias. Matyt, kitaip sugalvojo, prigrindyti nusprendė.

— Paduokitį j teisma. Aš būsiu liudininkė, — ir vos antrą kartą nepakibau jam ant kaklo. Tokia proga pasitaiko atlyginti už tą dvarą, už visas prarastas — stovyklas, palaidotą džiugumą!

— Būtinai paduokit, — maldavau, bet jis neklausė, o išvertęs akis žiūrėjo į mano natūrą, tad kuo greičiausiai užslinkau už kelmo.

— Jūs visa šlapia, — pagaliau atgavo žadą Petras — kaip dabar eisit?

— Aš grįžtu namo. Jis sprogtų juokais mane tokią pamatęs. Niekad, — ir vos pati nepravirčiau.

— Grįžkim pas mus. Išsidžiovinsit, išlyginsit suklelę.

— Ką jūsų motina pasakys!

— Svečias į namus, Dievas į namus.

— Eikit pirma manęs, — liepiar ir mačiau kaip ištiso jo veidas.

Šiaip ar taip grįžome linksmesni negu tikėjome.

Seimininkams, matyt, labai patiko, kad dėdės auka tapau aš, jo gimnaitė, ir dar žadą pabūti liudininke. Jei jie būtų turėję sostą, aš ten sėdėčiau su karūna. Vakarienių metu tiek įsismaginom, kad ir Petro antroji akis rodėsi tiesiai žiūrinti.

Gulėdama po patalais, turėjau laiko pagalvoti. Jei grįšiu į namus nepasimačiusi su dėde, tėvai nepasidėdami lygins mane visą gyvenimą. Tuo tarpu eiti pas dėdę po tos maldynės, jam pavėlavus į stotį, buvo neįmanoma. Jo eilė pasirodyti ir atsiprašyti. Žinojau gandas į pasiekusią, o gal jau ir pasiekęs kur aš esanti, kad tik ne pervėlai, nes amžius negaliu leisti šiuose namuose.

Mano suklelė dviejose vietose buvo perplešta ir reikėjo ją paremontuoti. Tai sutiko padaryti Petro motina. Aš, tuo tarpu, gavusi, kad ir seną bet žmonišką apdarą, išėjau su šeima ir Petru šieno grėbti.

Kelias valandas žaidžiau mažai ką nuveikdama, karts nuo karto mesdama žvilgsnį dėdės žemės pusėn ir jau po pietų la-

mačiau jį ant arklio stebint mus. Tvėrčiau spustelėjau grėbį ir taip smarkiai pradėjau švaistytis juo, kad sukėliau visuotinę nustebimą. Po kiek laiko, turėdama geras akis, pagavau dėdę jau be arklio, pasislėpusį už medžio su žiūronais rankose. Dirbau lyg niekas nerūpėtų man.

Kai po valandos Petras pasiūlė mesti darbą ir atsipūsti, mieliai tam pritariau ir pasukome su juo toliau nuo šeimynos, kur pasijutome laisviau. Paėjėjau dar kiek į šalį, kad krūmai neužstotų vaizdo dėdei ir pasinėriau į tokią flirtą su Petru, kaip niekad pirma. Matydama Petro drovumą, pati pirmoji padėjau ranką jam ant peties ir į jo nedrąsius, kiek gundančius, žodžius taip neryžtingai dvejodama atsakinėjau, kad jam nieko kito nebeliko ir jis pabučiavo mane. Bučkis buvo vieniintelis, bet jis truko pakankamai ilgai, Petras pametė protą. Vos neišsitiesė čia pat prie mano kojų, maldaudamas kad likčiau bent savaitę jo ūkyje. Jutau jį dar nebučiavus moters, ir jo tyrumas sugrandino mane iki ašarų. Jis man pasirodė toks mažas, toks reikalingas globos, ir toks vargšas, kad jau pati pakibau jam ant kaklo ir daug karščiau bučiavau, negu jis mane, pamiršdamas ir dėdę ir jo nelemtą dvarą.

Tyloje ir užsimiršime sėdėjome valandas, ir, jei kas iš šeimoms ir buvo atėjęs kviesti prie darbo, tai grįžo atgal kvapo neišleisęs. O dėdei, jei jis vis tupejo pasislėpęs už medžio, tur būt ir žiūronai iškrito iš sustirusių rankų.

Vis besilaikydami vienas kito, kad nepasimestumėm, vėliau negu reikia grįžome į namus, kur, dėmėmis išėjusi, motina pradėjo klausinėti mane ir kaip, ir kas, ir kodėl. Sužinojusi, kad mano tėvai turi namuką ir aš vienintelė duklė, įnai atsikvėpusi žlungtelėjo į kėdę ir vienu ūpu vos nepalaimino mus, išskeldama tokią šaunią vakariene, kurios tie namai tur būt dar nebuvo matę.

Zinoma ir sūnus ir motina apipulė, kad visą vasarą praleisčiau su jais, bet visos negalėjau, užteko ir vienos savaitės. Vėliau, vis maldaujama, pridėjau ir antrą pagaliau ir trečią.

Dėdė, tikiu, ir miegojo ant arklio su žiūronais rankose. Visad matydavau jį kaip statulą pietų pusėje. Net už medžių neišslypė. Viešai stebėjo. Bet jis nelenkė galvos ir neprašė manęs atleidimo, nors bučiavau Petrą visad atviroje vietoje, visai kaip ant delno, kad dėdei vaizdas būtų geresnis.

Po trijų savaičių Petras įsitikino, kad negali gyventi be manęs, o aš, iš savo pusės, be Petro. Nieko nebeliko kito kaip patvirtinti mūsų abiejų pasiryžimą, ir parašiau savo tėvams, kad išblizgintų grindis, išsivarintų visą butą, nes atvažiuoju su apakeliu iš kurio visko galima tikėtis.

Dabar reikėjo aplankyti ir dėdę. Pakeliui pajutau, kad kojos pradeda linkti. Nors jis ir mažas, bet įtūžimo pilnas, kaip liūtas. Kas, jeigu sters virš lovos kabantį medžioklinį šautuvą ir Petru į krūtį. Nebegalėjau pakęsti to vaizdo ir pajutau, kad myliu Petrą nuoširdžiai ir rimtai. Net akys suvilgo. Nutariau nors valandėlį atidėti šią bandymą aūrę.

— Petrai, ar nėra pakeliui kurio kaimyno, norėčiau užsukti.

— Žemgilio sodyba čia pat už misko.

— Sukim...

Pirma mus pasitiko storulė dvynukų motina ir po dešimties minučių atsilinko ir jos vy-

Jolanda Biežytė. Onos ir dr. Stepono Biežytė duklė, gavo bakalaurato laipsnį. Išėjus pradine mokyklą Chicagoje, ji lankė Švento Pranciškaus vienuolyno Pittsburghe Aukšt. mokyklą, kurią baigė 1951 m. birželio mėn.

1953 m. vasario 1 d. įstojo į Šv. Pranciškaus vienuolyną ir padarė įžadus gavo Marijos vardą ir mokytoja Šv. Trejybės pradžios mokykloje arti Pittsburgo miesto. Bėmokytojaudama vasaros atostogų laiką lankė Marymount Kolegiją Pittsburghe, kurią baigė, gaudama mokslo bakalaurato laipsnį.

ras. Žvilgtėjęs ir akių negalėjau nuleisti — vyras, kurį dėdė nurodė man kaip būsimą. Pasimetusi vietoje vieno stikluko dviem nepasitenkinau ir kuo greičiausiai ištempiau Petrą iš namų įvurtis brėkion, patį sugriebiau vadžias, švystelėjau botagą ir paleidau arkli, tartum vilkų gauja lėktų iš paskos.

Dėgte, Petro nepavejama, įpuoliau pas dėdę į saloną, kur sėdėjo prie apkrauto stalo su buteliu vyno, kas atsitikdavo tik iškilminga proga.

— Dėdė!

— Ką mano, kvietkeli?

— Dėdė, kam rodei tą drūkį juoda vyrą prie lango, jis gi vedęs!

— Zinoma vedęs. Rodžiau, nes susilaukė dvynukų ir tai du kart, ar nemuostabu?

— Sakei vyro nužiūrėjai man.

Kokį?

— Ūkininką, žinoma. Kartu pamokyta ir kaimyną.

— Kas jis?

— Pati gi atvežei jį, kvietkeli, kam gi klausai?

— Bet jūs dėl tos žemės...

— Kaip tik. To juodžio du hektarų, kuris įeina į Petro žemę, atiduosiu jam kaip kraiti.

O tą jo pievos hektarą, kuris gadinu mano lauką sau pasiimsiu. Tikinasi, Petras dėl tų maičių man pabučiuos ir ranką.

Apsiverčiau ir, paramos įsiekodama, atsižėmiau į mano išrinktojo krūtį.

— Aš niekad, niekad to nepasiduosiu, — kartojau žiūbeldama.

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

— Ne, negalima atleisti, ne, — liudnai vapeliojo Petras, vis labiau glausdamas prie savęs.

— Bet kaip tu tą viską padarei? — išspaudžiau iš krūtinių vos stovėdama ant kojų.

— Matai mano patinusią kairę akį?

— Nesvarbu man ji...

— Klysti, labai svarbu. Pasislėpęs stoties sandėlyje pro labai dulkėtą plyšelį žiūrėjau ar Petras pakvies tave į brėkion ar ne. Paims tave ar ne. Paėmė matai...

Šlubuoja jaunosios kartos išmokslinimas

Plačiai skaitomas savaitraštis "Register" praneša kad JAV-se vienoje valstybinėje Jeffersonso Aukšt. mokykloje buvo duoti mokiniams klausimai iš Jeffersonso gyvenimo. Tik vienas moksleivis visus klausimus tinkamai atsakė, o pusė moksleivių tuose egzaminuose visiškai suklupo. Daugelis moksleivių nežinojo net kuriame šimtmečiuje Jeffersonas gyveno. Didelis skal trečiasis JAV prezidentas. Kai moksleiviai buvo paklausti, kas sudarė projektą JAV nepriklausomybės paskelbimo dokumento, atsakymuose buvo suminėta eilė vardų, pradedant Washingtonu ir baigiant Rooseveltu.

Mediciniškos inžinerijos kursas

Siemet pirmą kartą Northwestern universitetas Chicagoje atidaro mediciniškos inžinerijos kursą. Juo siekiama laimėjimų medicinoje, pagerinant medicinai tarnaujančius elektroninius įrankius. Tarp tokių kaskart plačiau naudojamų yra elektroninis mikroskopas, taigpi — įtaisai automatiškai nustatyti kraujo spaudimą, širdies mušimą ir alsavimą; taip pat — elektroniniai įtaisai nustatyti smegenų sutrikimus.

5,648,000 moksleivių JAV katalikų mokyklos

JAV katalikai turi 267 kolegijas ir universitetus su 245,850 studentais (skaičiai paduodami iš šių mokslo metų), 2,392 aukštesniųjų mokyklas su 933,200 moksleivių, 10,433 pradžios mokyklas su 4,469,000 moksleiviais. Iš viso šiais metais JAV katalikų mokyklas lankys 5,648,000 moksleivių ir studentų. Visose JAV-se praktais mokslo metais dirbo 176,375 mokytojai, kurių 120,283 buvo vienuoliai, o 56,092 pasauliečiai.

Trečdalis visų pajamų — mokyklai

Apskaičiuojama, kad Kansas diecezijoje net apie 35 procentus kiekvienos parapijos pajamų yra išleidžiama mokyklos išlaidoms.

Mirė pasaulinio garso archeologas

Vienas iš vadovaujančių priešistorinio meno specialistų, pasaulinio garso archeologas kun. Henri Breuil mirė Prancūzijoje, sulaukęs 84 m. amžiaus.

Jis pagarsėjo sulaukęs priešistorinio žmogaus tapybos ir skulptūros pavyzdžių Prancūzijos, Ispanijos, Etiopijos, Pietų Afrikos ir Airijos urvuose.

XX amžiaus tapyba

Ta tema stambus veikalas — "Painting in the Twentieth Century" — išleistas New Yorke. Išleido Fr. Praeger. Iš viso — du tomu, sudarančių 968 pusl. Kaina abiejų tomų drauge \$42.50. Tai vertimas vokiečių autoriaus Werner Haftmann veikalo "Malerei in 20 Jahrhundert".

Miestų ateitis

Du nąj leidiniai sprendžia Amerikos miestų ateitį: Lloyd Rodwino "The Future Metropolis" (išleido George Braziller, New Yorks, 253 pusl., \$5) ir Roberto A. Futtermano "The Future of our Cities" (išleido Doubleday & Co New Yorke, 360 pusl., \$4.95).

170,000 mirčių dėl apopleksijos

JAV-se kasmet miršta apie 170,000 žmonių dėl kraujo indų sutrikimo smegenyse. Tai gali įvykti dėl kraujo krešulio, kraujo išsiliejimo smegenyse. Gydytojai sako, kad iš 10 panašių nelaimingų atsitikimų (stroke) yra galimybė net devyniems atsigaunti.

300,000 stipendijų

JAV-se šiuo metu, universitetuose ir kolegijose, duodama apie 300,000 stipendijų studentams. Jų bendra vertė siekia apie \$70,000,000.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS K. GINEITIS

3255 S. Union Ave., Chicago 16
Tel. Victory 2-0105
Vertimai — Pilietybė — Laiškai
1 dol 25 ct. val. — privačios

DEMESIO!

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by Intourist)
Pirma Lietuvių vedama LICEN-
ZUOTA stuntinio stuntinio kompan-
ja pristato Jūsų stuntinius į Lietuvą
per 6 savaites. Patys supakuojame ir
išsinešame paštui, be tarpininkų.
Toliau stuntiniai pasiekia gavėjus per
trumpiausią laiką.
Mūsų kraituvė rasti didelį pa-
slinkimą neįžengę drabužiams, odos
batams, skarelui, kilimėliui, nylo-
nui ir aksomui žemiasiomis kainomis.
Dėl nemokamų kainaraščių ir in-
formacijų rašykite ar aplankyt
Cosmos Parcels Express, 3212 S.
Halsted Str. Tel. 223-1864 ar
Marquette
Parcel Service 2439 W. 69th Str.
Tel. WA 5-2737 Chicago, Ill.
Vedėjai: E. Zukauskas ir
M. Velekis.

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų kraituvė) YA 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Vėliausio stiliaus batai visai šeimai
3335 So. Halsted Street
Chicago, Illinois

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

\$500 iki \$1000 nuolaidos naujiems 1961 m. automobiliams

CHRYSLER - IMPERIAL - PLYMOUTH - VALIANT

Daugybė naujų ir visų išdirbusių automobilių.
Galima apirkti be pinigų — išsimokėjimui.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

"U WILL LIKE US"
CHRYSLER—PLYMOUTH—IMPERIAL—VALIANT
SALES—SERVICE

4030 Archer Avenue, Chicago, Illinois
Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga

DRAUGAS, šeštadienis, 1961 m. rugsėjo mėn. 9 d.

GUŽAUSKŲ BEYERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

J. F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS

Paruošia gėles iš savo šildadžių vestuvėms,
krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles
ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puo-
ti kapus Jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. Clifside 4-5665; VI 7-0618

Psichologinės apkalbų priežastys

ELENA VASYLIČNIENE, Somerville, Mass.

Šiandieną apkalba nėra smulkmena, sudaranti temas siauram rateliui. Apkalba yra pralaužusi kasdieninio gyvenimo ir "poniūčių" salono ribas ir tapusi svarbi ir stipri priemonė kovoje už būvį bei propagandos įrankis. Kalbėdami apie apkalbą, neturėtumėm numoti ranka, kaip į mažai reikšmingą nieką, bet giliau išvelgti ir "pletų" vidines — psichologines šaknis.

Plepalų rūšys

Šiandieną turime įvairių "pletų" ir apkalbų rūšių. Mokslinei žino mokslinė apkalba: kada mokslinė teisybė yra apverčiama ir kitaip nupasakojama, arba sukuriamas nebūtas dalykas. Pvz., rusų kronikos duoda mums iškraipytų žinių apie Gedimino kilmę, o šių dienų sovietinės enciklopedijos iš viso visus istorinius faktus kitaip nupasakoja. Apkalba dažnai yra naudojama politinei propagandai, pvz., apie skurdą Amerikoje, Anglijoje. Apkalba socialinėje srityje, panaudojant žmonių pasitikėjimą ir nežinojimą, padeda žmones klaidinti, įkalant į žmonių galvas keisčiausius įsitikinimus.

Kas yra liežuvinimas?

Ką šiame rašinyje vadinsiu apkalbos vardu? Kiekvieną neigiamą paskleistą mintį apie artimą, sąmoningai ar nesąmoningai sukurtą, vadinu apkalba. Neturėdama vietos, neišskiriu šmeižto — melagingos apkalbos. Apkalba vadinu visa, ką tik platiname neigiamo ir tamsaus apie savo artimą.

Žmogaus išorinis elgesys, jo santykiai su kitais žmonėmis, jo sukurtos ir kuriamos vertybės — turi antropologinį pagrindą. Žmogaus gyvenime atsispindi jis pats. Juo labiau apkalbos yra žmogaus vidinio, psichinio gyvenimo apraška.

Apkalbų kūrimas

Apkalba yra kalbos kuriama. Nei spalvomis, nei muzikos garais apkalbos nesukuriasi. Ji yra žodžio galia kuriama ir žodžiu platinama, todėl, norėdami žvelgti į apkalbos analizę, turime sustoti ties kalba iš viso. Jean Piaget savo knygoje "Vaiko kalba ir mąstymas", įžanginiame straipsnyje klausia: kodėl žmogus iš viso kalba, ar kokią funkciją žmogui atlieka kalba? Pasiremdamas kitų mokslininkų tyrinėjimais, Piaget daro išvadą, kad kalba nėra vien tikrai susižinojimo priemonė, bet jos funkcija yra daug sudėtingesnė. Žmogus kalba ne tik norėdamas kitiems žmonėms ką nors pasakyti, bet jis dažnai kalba pats į save: būdamas susijaudinęs, žmogus nesąmoningai kalba. Susižinojime su kitais žmonėmis žmogus naudoja daug daugiau žodžių negu jam reikia tik pasikalbėjimui su kitais. Piaget prieina išvados, kad kalba turi ryšį su mąstymu — tai savotiškas mąstymo pratęsimas, kalbėdamas žmogus lyg ir papildoma tolimesnį mąstymo eigą.

Trijų asmenų nuomonės apie dainininką

Kadangi plepalas yra kalbos sukurtas, jame atsispindi ir mąstymo formos to žmogaus, kuris liežuvinimą kūrė: iš apkalbos turinio galime atpažinti asmens mąstymo pajėgumą ir pobūdį. Pvz. trys asmenys pasisako neigiamai apie tūlą dainininką: pirmoji nuomonė — "bliovė kaip Margė jūsus patefonas"; antroji — "už širdies net griebia, kai tą balsą išgirstu"; trečioji — "kvalifikuotas dainininkas, bet be didesnių meninių gabumų". Jei turime apkalbą, iš jos charakterio galime nustatyti, ar jos kūrėjas buvo vienokios ar kitokios intelektualinės aplinkos.

Anytų kalbos apie marčias

Kalba turi ryšio su emocijomis. Susijaudinęs žmogus daugiau kalba arba visai tyli. Jo kalbėjimo būdas nuo stiprios emocijos kinta. Su emocija tampriai susijusi ir apkalba. Žmonės, kuriems jaučiame anti-patiją, atrodo mums blogesni, kvailiesni ir visi jų netobulumai paryškėja. Tuos netobulumus mėgstama apvilkti apkalbų forma: iš apkalbų turinio sužinome, kad šis ar anas asmuo yra nemėgiamas. Tik pasiklausykite, ką kalba anytos apie savo marčias ar bendrai asmenys, nemėgstą kitų. Kalba turi ryšio su meile: apie mylimą asmenį lengva yra gerai kalbėti, jo nesistengiame nei apkalbėti. Motina visuomet savo vaiką mato mažą, vargšuką, reikalingą pagalbos...

Apkalba — antipatijos, neapykantos, pavydo sukurta

Plepalas dažnai yra ne tik antipatijos, bet ir neapykantos, pykčio, pavydo reiškinys. Iš gando turinio, darant jo analizę, galime sužinoti, kuris jausmas buvo variklis jį kuriant. Į šią

kategoriją įeina tos pačios profesijos žmonių apkalba, kada išliejamas yra pavydas.

Kalba turi ryšio su žmogaus pasąmone. Ir apkalba turi. Pasąmonėje glūdintieji išgyvenimai pažadina gando kūrimo procesą, ypač neigiami išgyvenimai.

Lakios vaizduotės sukurti gandai

Plepalams susikurti ir plisti bene didžiausios įtakos turi žmogui glūdi vaidiniai. Kurdami apkalbas, apipavidaliname žmones ragų pavidalais, apšaukiame plėšikais, vanagais ir įvairiausiais epitetais. Stebiu kasdieniniame gyvenime apkalbas ir iš jų vaizdingumo matau,

Sol. Prudencija Bičienė "Draugo" išvažiavime praėitą pirmadienį.

ką žmonės savo vaizduotėje turi susikrovę. Senesni žmonės, kurie yra praleidę didesnę gyvenimo dalį kaime, gamtoje, plepalus kurdami, naudoja iš kaimo turimus vaidinius: elgiai kaip piemuos, kaip kiaule knisa ir panašios vaizdingumo priemonės pasako, ką kūrėjas dar savo vaizduotėje nešioja.

Menkavertis asmuo niekina kitus

Apkalba yra tampriai susijusi su mūsų moderniojo gyvenimo pataloginiais reiškiniais, menkavertystės ir didybės kompleksais. Menkavertystės kom-

plekso paliestas asmuo kuria kitus žmones ir aplinką žeminančius gandas: kitų kvailinimas, niekinimas, įtarinėjimas sako apie apkalbų kūrėjo pataloginį stovį. Didybės manija kenčia žmogus liežuvinimo kuryboje panaudoja palyginimų virtinę, kurioje jis pats yra aukščiausias ir tobuliausias matas. Pataloginio pobūdžio apkalbos yra pačios nesveikiausios ir užkrečiamos savo nuotakomis.

Apkalbos ryšys su "teisybe"

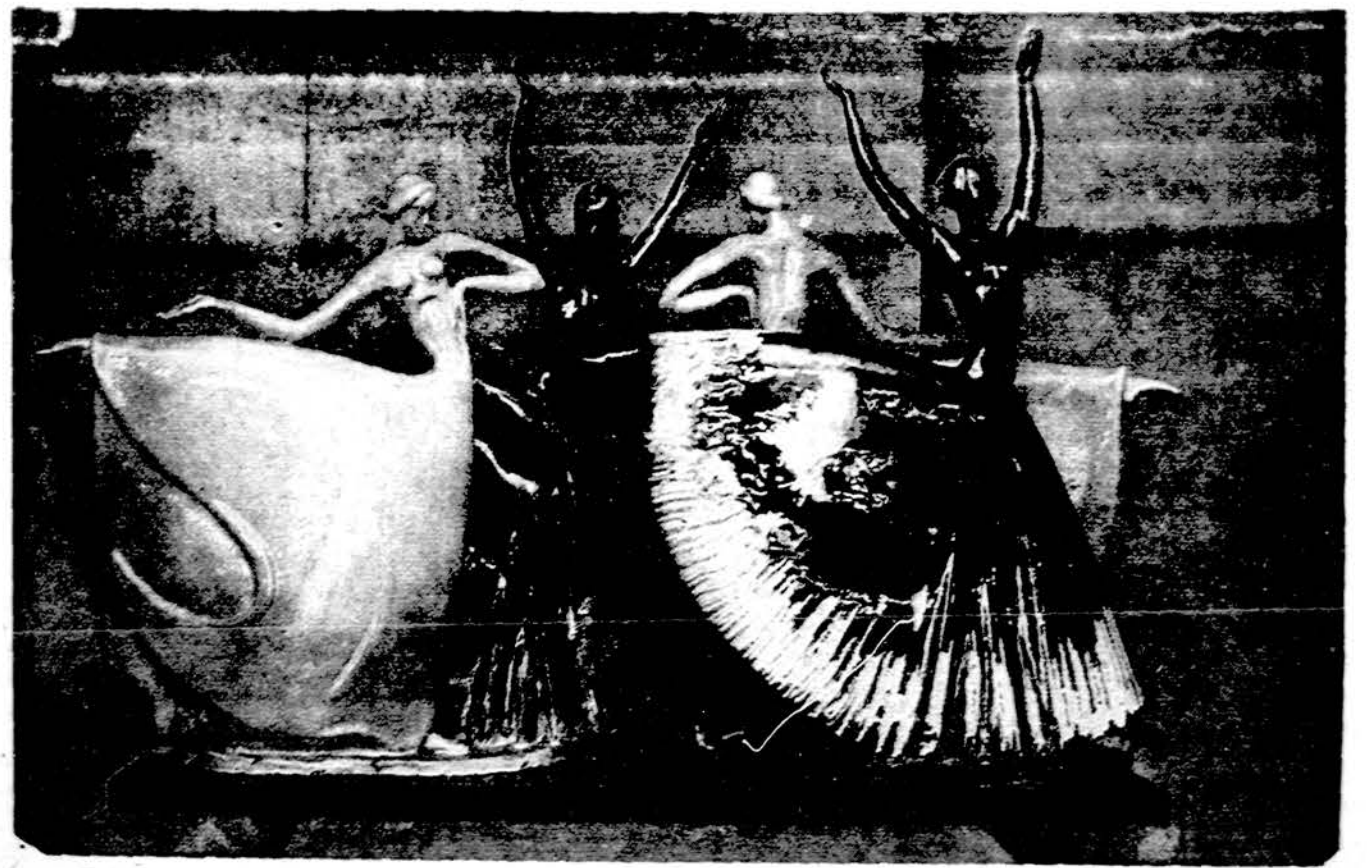
Koks yra apkalbos ryšys su tikrove, ar "teisybe", kurią plepalas tariasi atstovaujantis? Neturėdama galimybės rašinė lyje šios minties vystyti, pasiremdama Bleyeriu ir gyvenimo stebėjimu, prieinu išvados, kad kiekvienas "pletkas" turi ryšio su gyvenimiška tikrove. Apkalbos pagrindas yra realybė, bet tik pagrindas. Gando pastatas, pagražinimas, kūrimas ir susikūrimas yra subjektyvus ir asmeniškasis. Vadinamos teisybės apkalboje galime ieškoti daugiausia iki 25 nuosimčių: kitus 75 nuosimčius — sukuria mūsų mintys, jausmai, vaizduotė, patalogija ir pasąmonė.

Apkalba — visuomeninio gyvenimo vėžys

Žymusis Dostojevskis viename savo pirmųjų romanų, pasako štai tokią mintį: į mūsų tolimesnių santykių išsivystymą su žmonėmis turi įtakos tai, ką mes žinome apie žmones, prieš pažindami juos asmeniškai. Prašau stebėti gyvenimą: apkalba ardo mūsų visuomeninio gyvenimo santykius, nutolina mus vienus nuo kitų. Nešiodami savo mintyse neigiamus pasisakymus apie artimą, ugdome ir neigiamus jausmus jam. O neigiamas jausmas nieko dar nesuartino. Nesugyvenimo viena priežastis ir yra apkalba: kaip galime ugdyti sąvyje meilę artimui, jei tas artimas turi raganiaus pavidalą mūsų vaizduotėje. Liežuvinimas priklauso prie vieno mūsų visuomeninio gyvenimo vėžių, kurio gydymas laukia tinkamos greitos pagalbos.

Paryžiaus paskutinis žodis mados. Paryžiuje visu smarkumu demonstruojamos moderninės ir žemininės mados. "Maža" vilnonė eilutė, juodos spalvos, dėvėti gatvėje: švarkelis trumputis su trumpu sijonėliu (kairėje). Viduryje — šviesus vilnonis apsiaustas, lygus priekyje, išsiveržia visu savo platumu užpakalyje. Dešinėje — Marc Bohan, iš Christian Dior madų namų, sukūrė dramatišką vakarinę suknelę sidabro ir šviesiai žalsvos spalvos, kuri, einant, leidžia įvairiausius garsus dėl savo daugelių metalinių papuošalų.

Elenora Marčiulionienė

Sokėjios (keramika)

MOTERŲ PASAULYJE

• Stasė Klimaitė-Pautienienė intensyviai ruošiasi savo rečitalui rugsėjo 23 d. Jaunimo Centre. Programoje — vien lietuvių kompozitorių kūriniai. Be lyje šios minties vystyti, pasiremdama Bleyeriu ir gyvenimo stebėjimu, prieinu išvados, kad kiekvienas "pletkas" turi ryšio su gyvenimiška tikrove. Apkalbos pagrindas yra realybė, bet tik pagrindas. Gando pastatas, pagražinimas, kūrimas ir susikūrimas yra subjektyvus ir asmeniškasis. Vadinamos teisybės apkalboje galime ieškoti daugiausia iki 25 nuosimčių: kitus 75 nuosimčius — sukuria mūsų mintys, jausmai, vaizduotė, patalogija ir pasąmonė.

Arabiskas rūbas

Moteris, dėvėdama šį rūbą namuose, tikrai nuteiks savo vyrą taip, kad jis manys esąs arabų šešas. Madame Gres Paryžiuje sukurė šį "namuose dėvėti" rūbą iš šifono ir brokados, juodos ir auksinės spalvos.

• Juzė Danžvardienė rūpinasi jau dabar kalėdine programa Pramonės muzėjuje Chicagoje, kurią ji taip rūpestingai paruošė per metų eilę. Šioji išskirtinai lietuviškos darbuotoja pasiuntė medžiagos apie lietuvių papročius Mrs. Lynne Troy į Bay Shore, N. Y., kuri turi lietuvių ligoninę ir prieglaudą. Toji amerikietė renka įvairių tautų lėles ir tautinius rūbus. Ji net paprašė prisųsti lietuviškų receptų ir sa'dainių. Taipgi pasiuntė medžiagos kitai susidomėjusiai amerikietei — R. Lyman, iš East Lansing, Mich., kuri laikys paskaitą apie kalėdinius papročius.

• Montessori mokykla Montrealyje. Šį mėnesį sueina dveji metai, kai atvyko į Montrealį arkivyskupo pakviestos St. Marseline seserys iš Milano, Italijos. Čia jos atidarė vaikų darželį ir prad. mokyklą, kur naudoja Montessori metodą. Ši mokykla per taip trumpą laiką jau įsigijo gerą vardą dėl aukšto lygio auklėjimo ir mokinių pažangumo moksle.

St. Marseline seserys yra

kviečiamos atidaryti tokios rūšies mokyklas ir kitose Kanados vietose. Nuo šio rudens jos jau atidarys ir kitą Montessori darželį šiaurinėje Montreale dalyje, iš kurio turės palaipsniui išsivystyti mokykla ir kolegija.

Jau veikiančiame darželyje ir mokykloje viešpatuoja šeiminis ir jauki nuotaika. Vaikai yra glaudžiamie kontaktai su seserimis mokytojomis, kurios, kaip montessorininkės, stengiasi nuodugniai vaikus pažinti, kad kiekvienas galėtų juos auklėti ir mokyti. Pvz., seserys valgo kartu su vaikais prie tų pačių stalių. Vaikai natūralūs, atviri, nes, kaip paprastai, nėra gądinami. Šia mokykla naudojasi ir lietuviai vaikai. Tėvai patenkinti greitu vaikų pažangėjimu.

(I. Lukošūnienė).

• Domicėlė Petrutytė, Montessori d-jos pirmininkė Chicagoje, šią vasarą lankėsi Kanadoje ir rytinėse Amerikos valtybėse organizaciniais d-jos reikalais.

Toronto aplankė N. Marijos Pr. Seselių Namus ir susipažino su Kanados "Day Nursery & Kindergarten" nuostatais.

Montrealyje buvo pakviesta skaityti tėvams paskaitą, kuri įvyko lietuvių parapijos salėje. Tema: "Aplinkos reikšmė vaikų vystymuisi". Susidarė tėvų ratelis, kuris ir toliau stengsis pagal išgales gvildinti pirmoj eilėj tėvų saviuoklos problemas, kurios tampriai siejasi su vaiko auklėjimu ir lietuviškos skiepijimo vaikuose tinkamu laiku ir be prievartos.

Dvi savaites išsėjos Laurenčijaus kalnuose, A. K. Ratavičių viloje, kurie yra nuosirdūs montessorinės veiklos rėmėjai. Kiekvieną vakarą su tėvais (ten vasarėjo kelios šeimos su vaikais) buvo pravedami pasikalbėjimai vaikų auklėjimo klausimais, o dienos metu girdėtieji principai buvo bandomi praktiškai pritaikinti vaikų gyvenime. Tėvų pastangomis buvo įrengta vaikams žaidimų aikštelė su įvairiomis priemonėmis mankštai ir pusiasivirai.

Ta pačia proga aplankė N.

• Alice Stephens ansamblis giedodavo per mišias, kurias celebravo vysk. V. Brizgys, pereitą sekmadienį Marquette Parko bažnyčioje 9 val. ryto mokslinei suvažiavimo proga. Neaprašai gražiai Solo pagiedodavo Alviną Giedraitienę, vargonininko Ant. Giedraitio žmona.

Mažosios piknikautojos gaivinais leidais ir gėrimu Draugo metiniame tradiciniame išvažiavime.

Marijos Prasadėjimo Seselių vaikų darželį Montrealyje. Seselės įsigijo Montessori veikalus.

Pakeliui į New Yorką, aplankė amerikiečių Pavyzdinį Montessori Centrą Greenwich, Conn. N. Rambusch supažindino su naujomis mokyklos patalomis, kurios yra pastatytos pagal Montessori metodo reikalavimus. Ta pačia proga buvo aptarta montessorinio sąjūdžio aktualijos Amerikoje ir Chicagoje.

Iš čia D. Petrutytė nuvyko į Brooklyną, N. Y., pas V. Rajeckienę. Ji yra didelė lietuviškos montessorinio sąjūdžio rėmėja ir skatinėja Brooklynne. Su ja buvo aptartos tolimesnės veiklos planas skleidžiant naujas auklėjimo idėjas šeimose. Taip pat buvo aptartos tautinio auklėjimo problemos šeimose ir televizijos žala lietuviškos kalbos ugdyme.

• Pagerbta Marija Varnienė. A. L. M. d-jos valdyba, nariai ir A. ir M. Varnų artimieji draugai rinkosi p. p. Česnauskų sodą, Palos Parke, kur A. ir M. Varnai leidžia atostogas, pasveikinti Mariją Varnienę gimtadienio proga. Draugijos vardu įteikta V. Mačernio poezijos knyga. Programos pajai rinimui buvo perskaityti sveikinimai. R. Skipitis padainavo solo ketelį dainų, bei padėklamavo savo kūrybos eilėraščių. Sutemus Stasiūnaitiai pademonstravo filmus: A. Varno gyvenimas, jo kūryba, dailininko sukurtieji ženklai Lietuvoje. Antrasis filmas buvo "Algis III", ir trečiame filme matėme Los Angeles lietuvių chorą ir tautinių šokių grupę.

Svečiai skirstėsi su gražiausiais linkėjimais M. Varnienė, kad dar ilgai spindėtų jos meilė mažiesiems vaikūčiams, kurių buvo nemažas būrys.

(E. B.).

• Alice Stephens ansamblis giedodavo per mišias, kurias celebravo vysk. V. Brizgys, pereitą sekmadienį Marquette Parko bažnyčioje 9 val. ryto mokslinei suvažiavimo proga. Neaprašai gražiai Solo pagiedodavo Alviną Giedraitienę, vargonininko Ant. Giedraitio žmona.